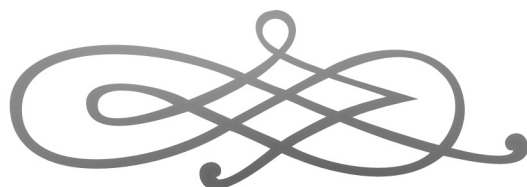

תשורה

משמחת הנישואין של
הרה"ת יצחק הלוי ש"י
ומרת אסתר רייזל תחי'
דזייקאבס

ט' אדר ה'תש"ע

פתח דבר

אנו מודים לד' על כל הטוב אשר גמלנו, ובחסדו הגדול זיכנו בנשואי צאציינו שי'.

כאות הבעת תודה לכל הבאים לשמוח אתנו, הננו בזה להגיש 'תשורה' זו לכל המשתתפים, הכולל:

- א. סקירה אודות ההתרחשויות המיוחדות בהתועדויות כ"ק אדמו"ר בחג הפורים לאורך השנים.
- ב. יומן מאירועי בית חיינו בחג הפורים ובשבת שלאח"ז - ש"פ תשא, תשמ"ה.
- ג. כמה תמונות מיוחדות של כ"ק אדמו"ר בפרסום ראשון. התמונות הם מהתועדויות ו' תשרי תשל"א, ולצדם מתפרסם כאן יומן מאותה התועדויות. ותודתינו נתונה להת' מנחם מענדל שי' מינקאוויץ על מסירתו את הנ"ל לידינו.
- ד. 'פורים עם הרבי' באנגלית, פורסם ע"י מערכת 'לעבן מיטן רבי'ן'.

הסקירה נכתבה ע"י הת' מנחם מענדל הלוי בן חמדה שי' דזייקאבס. סייעו בעריכה: הרה"ת ישראל נח שי' וואגעל, הרה"ת מיכאל אהרן שי' זליגסאן, והת' ישראל ארי' ליב שי' רבינוביץ. תודתינו נתונה גם להרה"ת מנחם מענדל שי' ביטון על מסירת כמה יומנים מאמתחתו לשמוש. התודה והברכה להת' שמעון ליב שי' גארקין על עזרתו המרובה בעריכת והדפסת הקובץ כולו.

הא-ל הטוב, הוא יתברך, יברך את כבודם ואנשי ביתם יחיו, בתוך כלל אחב"י יחיו, בברכות מאלופות מנפש ועד בשר. ויעזור השי"ת שנוכל כולנו לשמוח יחד תמיד כל הימים, ויקויים מ"ש ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר, כן תהי' לנו, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקינו, ושמחת עולם על ראשם, ועד לשמחה של "עד דלא ידע"...

משפחות דזייקאבס וערנטריי

ט' אדר התש"ע

שבעים שנה ליום בוא כ"ק אדמו"ר הרי"ץ נ"ע לחצי כדור התחתון

סקירה - התוועדות פורים אצל הרבי לאורך השנים

הננו בזה להגיש סקירה מרתקת, אודות ההתרחשויות המיוחדות בהתוועדות כ"ק אדמו"ר בחג הפורים לאורך השנים. רבים מהתוועדות הפורים היו התוועדות יחודיות בהם אירע מאורע היסטורי כלשהו, ובסקירה זו, המלוקטת הן מיומנים והן מעדויות ששמענו בע"פ, הקפנו בכללות רגעים מיוחדים אלו. מחמת קוצר היריעה, לא הבאנו בזאת תיאורים מפורטים מכל השנים ממש, וגם השנים המתוארות, יש ולא באו בזה אלא בבחינת "נגיעה" בלבד, אך כמובן, שיש בכל זה בכדי ליתן מבט כללי על הגילויים המופלאים שזכינו לראות אצל הרבי במשך השנים.

פורים תשי"א – התבטאויות מופלאות אודות

הנשיאות

התוועדות פורים תשי"א היתה מעמד מיוחד במאד. במהלך ההתוועדות דיבר הרבי אודות ענינים מופלאים ביותר, כשביניהם היו ביטויים נדירים אודות הנשיאות ואודות עצמו וכו'. דברים שהשאירו רושם חזק על כל הנוכחים. אגב - דורשי רשומות מציינים שהיתה זו ההתוועדות הראשונה שהתוועד הרבי כשהוא יושב על בימה מוגבהת ומדבר באמצעות רמקול.

בהתוועדות אמר הרבי מאמר ד"ה וקיבל היהודים. הרבי התחיל (בניגון של מאמר) "וקבל היהודים את אשר החלו..." והפסיק קצת בבכי, ואח"כ התחיל להגיד עוה"פ, "וקבל היהודים את אשר החלו לעשות, ומבאר כ"ק מו"ח אדמו"ר...".

ההתוועדות נמשכה כשבע וחצי שעות, מהשעה 9:00 בלילה עד 4:30 לפנות בוקר (לערך). כ"ק אדמו"ר הי' בהתגלות גדולה, ואמר הרבה "לחיים" בעצמו, כשגם לנאספים הורה לומר הרבה פעמים לחיים. כשחילקו כוסיות משקה בין המסובים, לאמירת לחיים, צוה הרבי שיביאו כוסות גדולות יותר, ואמר (בחיוך): בנוגע לנתינת צדקה מצינו שיש מעלה כשנותנים אותו סכום פעמים רבות, קימעה קימעה ("ביסלאך ווייז"), אבל בנוגע למשקה אין צורך ליתן קימעה קימעה!

כנזכר, היו במשך ההתוועדות התבטאויות נפלאות אודות ענין הנשיאות וכו', וכדלהלן: הרבי סיפר שאדמו"ר מוהרי"ץ ביקש פעם מאביו כ"ק אדנו"ע שיאמר לפניו דא"ח - זה הי' בשמחת תורה האחרון בשנת תר"ף - ענה לו הרבי נ"ע שהוא מסכים בתנאי שיקח קודם משקה, ויצא הרבי רי"ץ ולקח כוס "אריק" מלא, שהוא משקה חריף מאוד (96%), ובכדי שזה לא יבלבל אותו לשמיעת המאמר חסידות הקיא את כל המשקה ונכנס לאביו ואמר שקיים את הציווי, ואמר לפניו אביו מאמר דא"ח, ואח"כ אמר לו שהוא רוצה "אז ער זאל זיין אנאנדערער".

הרבי המשיך ואמר: "איך ווייס ניט וואס מ'האט אייך פארבונדן צו מיר און מיר צו אייך, און פארוואס מ'מאטערט אייך און מיר, נאר אזוי ווי עס איז געווען אין די פריערדיקע דורות איז גיט מען איצטער אויך כוחות, וויל איך אייך זאגן א פאר ווערטער, די ווערטער וועלן ניט קאליע מאכן - א מקצת וועט עס בריינגען. עס איז פאראן אזוינע בחורים וואס גייען מיט אמונה פשוטה. וויל איך אייך זאגן א פאר ווערטער און איר זאלט ווערן אנדערע, אנדערע אין לימוד התורה און אין קיום המצוות" (וכנראה שלא סיים כ"ק אדמו"ר שליט"א מה שרצה לומר).

בין הדברים כשידיבר אודות כ"ק אדמו"ר הרי"ץ, סיפר, שפעם דיבר כ"ק אדמו"ר נבג"מ אודות אביו כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע, ואמר שהוא אינו אומר "נשמתו עדן" אלא "נשמתו בי" מפני שמדוע צריך לומר "נשמתו עדן" כשהרבה יותר קל לומר "נשמתו בי".

הרבי סיים: "אזוי אויך וועגן רבי'ן זאג איך ניט קיין "נשמתו עדן" נאר "נשמתו בי"!"

בעת שניגנו אמר הרבי לר' אלי' סימפסאן מזקני החסידים: "בשעת בנין

בית שני היו הזקנים שזכרו את הבית ראשון - בוכים. איר, וואס איר זיינט געווען ביים רבי'ן נ"ע און ביים רבי'ן איז א גבורה פון אייך וואס איר האט ניט געוויינט. מילא ביים רבי'ן וואס איז געווען בנו יחידו און ממלא מקומו, אבער וואס בין איך און ווער בין איך..."

הרבי סימן בידו הק' שינגנו ולא יכלו לשמוע ברור את המשך הדברים ורק שמעו שהתבטא: "מקושר צו מיר - מקושר צום רבי'ן, איך בין א ממלא מקום נאר אין איין פרט". גם התבטא: "איר האט אמונה אין דעם אויבערשטן - איך בין נאר א צינור".

אח"כ אמר: "מ'דארף ארויסקריכן פון זיך, הגם איך בין נאך ניט ארויס פון זיך מ"מ דארף מען זיך ניט לערנען".

ר' אלי' סימפסאן ניגש לרבי ואמר: "חסידים ווילן דאס ניט הערן", וכן עוד כמה מזקני חסידים ניגשו ג"כ וביקשו מהרבי להפסיק מלדבר בזה, ולא מהם ענה: "איך זאג זיך ניט אפ..."

הרב מרדכי מענטליק (שעמד ליד הרבי) אמר לרבי: "ס'איז איין המשך פון דעם אלטען רבי'ן ביז איצטער די זעלבע זאך" וסיים שהוא רוצה לקבל משקה "פון דעם אלטען רבי'ן", הרבי חיך ונתן לו משקה...

[ברשימה אחרת מסופר שכמה מהדיבורים הנ"ל אודות עצמו וכו' דיבר בעינים עצומות, ולאחרי כמה דיבורים ניסו זקני החסידים להתחיל לנגן כדי שיפסיק מלדבר אודות זה, אך הרבי סימן שלא ינגנו והמשיך לדבר ולפתע התחיל לבכות מעט וחשעין את ראשו הק' על זרועותיו הק', והפסיק ואמר: "נאר - מסתמא איר האט ניט קיין אנדער ברירה, און איך האב ניט קיין אנדער ברירה" ואז הכריז הרב מענטליק "ס'איז בפירוש ניט אזוי, איר זייט אונזער רבי, דער זעלבער פון אלט'ן רבי'ן ביז יעצט - איין שלשלת" וכו' כנ"ל].

בהמשך הדברים אמר: "איך וויל אייך ווינטשן און זיך ווינטשן, איך האב אמאל געהערט פון רבי'ן אין דעם ענין פון קריאת פדיונות אז פאר זיך גיט מען אויך, קען מען געבן פאר זיך צו זיך, און בפרט אויפ'ן ציון הקדוש פון כבוד קדושת אדונינו מורינו ורבינו (מילים אלו אמר בפירוט ולא בראשי-תיבות, והמחזה בעת מעשה הי' מאויים מאוד), וויל איך אייך און זיך ווינטשן אז דאס וואס דער רבי האט אמאל געזאגט אז דער פורים זאל זיין דער לעצטער אין גלות - זאל דאס מקויים ווערן היינטיקן פורים".

במהלך ההתוועדות נתן הרבי לכמה מהחסידים משקח בידו חק' מכוסו, ומיד קמו כל המסובים והתחילו לבקש מכ"ק אדמו"ר לתת להם משקה מכוסו, כ"ק אדמו"ר חילק משקה לכל הקהל ובעת חלוקה עמד על כסאו הק' ולכמה דיבר בעת החלוקה ענינים פרטיים. וכשנגמר המשקה שהי' בבמה"ד והיו עדיין כמה שלא קיבלו, צוה כ"ק אדמו"ר שיביאו מים וחילק מים מכוסו לאמירת לחיים.

כ"ק אדמו"ר סיים את החתוועדות באמרו: "און דער רבי שליט"א (כ"ק אדמו"ר נבג"מ) זאל אונז פירן אנטקעגן משיחין!"

ר' ישראל דזייקאבסאן שעמד ע"י כ"ק אדמו"ר הצביע על כ"ק אדמו"ר ואמר "דער רבי שליט"א...!"

פורים תשי"ב – שהתלמידים יחזרו חסידות

תפילת ערבית וקריאת המגילה החלו בשעה 6:45. עד אז שהה הרבי בחדרו הק', כשראש עיריית ירושלים מר ש"ז שרגאי נמצא שם ביחידות, בשנת תשי"ב לקראת ההתוועדות נטל הרבי את ידיו לסעודה. במהלך ההתוועדות שנה הרבי ארבעה או חמשה כוסות יין, ואמר: אין כאן אף אחד שאוחז בעד דלא ידע'. צריך שיהי' לכל הפחות אחד שיוציא את כולם ידי חובה. אינני יודע אם יש מקום לזה ע"פ דין, אבל עכ"פ יש מקום לזה בפלפול...

הרבי הורה לר' אפרים וולף ולעוד כו"כ מהחסידים לומר לחיים. כשר' הענדל לביערמאן שנה 36 כוסיות לחיים, הורה לו הרבי להפסיק. הוא התחיל לרקוד לבדו על השלחן ובכה בכיות חזקות.

בהמשך, תבע הרבי מא' הת' שילך לחזור חסידות בבתי כנסיות, באמרו, "מקען עס ניט אפשטופען. משיח דארף באלד קומען!"

הרבי פנה להרב מענטליק והרב טנגבוים (ששניהם כבר החזיקו בעד דלא ידע') ואמר: "ישנם עשרה תלמידים שיכולים לחזור חסידות ואינם עושים זאת. ולא עוד אלא שכעת אינני רואה אותם בהתוועדות!" הרב מענטליק ניסה ללמד עליהם זכות, שכנראה נמצאים הם כאן איפה שהוא. הרבי הגיב: "היכן? אינני רואה אותם!"

ר' משה גורארי' (שהי' באותו זמן אצל הרבי בביקור מאה"ק) עמד על בימת הרבי ליד הרב חדקוב. הוא שנה הרבה משקה והתחיל לבכות, ובין הדברים, ביקש ברכה מהרבי שהוא יאמין יותר ממה שהוא מבין, שכן להבין - אין הוא מבין מאומה. הרבי ענה לו: להבין - צריכים, אבל לרצות להבין - זאת אין צריכים.

פורים תשי"ג – סדרים בפטרבורג

הפארבריינגען של פורים שנת תשי"ג התקיים בחצר ה'שאלאש' שליד בנין 770. היתה זו התוועדות הסטורית, בה אמר הרבי שתי מאמרים, כשקודם המאמר השני (ד"ה על כן) סיפר הרבי ע"ד המאורע של הווא-רע' שקרה בימי נשיאות הרבי הצ"צ, כידוע.

להלן מההנחה של ההתוועדות (תו"מ תשי"ג) כהקדמה ובסמיכות לאמירת המאמר, כאשר רצינות ודביקות מיוחדת נראתה על פני קדשו - פתח כ"ק אדמו"ר שליט"א וסיפר:

בתקופת המהפיכה ברוסיה לאחר מפתלתו של הקיסר, הורה כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע להחסידים להשתתף בבחירות שנערכו במדינה. ובהתאם לכך הגיע למקום שבו התקיימו הבחירות גם אחד החסידים שהי' מופשט לגמרי מהוויית העולם, ולא ידע כלל מה מתרחש במדינה - שהרי צריך הוא לקיים את ההוראה של הרבי, וכמובן, לאחר הקדמת טבילה במקוה וחגירת אבנט, כראוי לקיום הוראה של הרבי. לאחר שעשה מה שצריך לעשות בשביל הבחירות, כפי שהורו לו חבריו - ראה אנשים עומדים ומכריזים "הו-רה", ועמד גם הוא והכריז: "הוא-רע, הוא-רע, הוא-רע..." [כל המסובים בהתוועדות עמדו והכריזו בהתרגשות: "הוא-רע, הוא-רע, הוא-רע". כשמיד לאח"ז פתח כ"ק אדמו"ר שליט"א ואמר את המאמר]. לאחר כמה ימים אכן הפרסמה השמועה שבאותו הזמן ממש נהרג הצורר סטאלין. מעניין לציין, שמאמר זה יצא לאור מוגה על ידי הרבי לקראת חג הפורים ה'תנש"א, ובפתח דבר שלו (וכידוע שהרבי הי' מאשר גם את נוסח הפתח דבר) הי' כתוב כך: "לקראת ימי הפורים הבעל"ט... יא אדר, שנת ה'תנש"א". אמירת מאמר זה - המאמר השני שנאמר בהתוועדות פורים בשנה ההיא - היתה קשורה, כנראה, עם המאורעות שאירעו בתקופה ההיא עד למפתלתו של המושל דמדינה ההיא שהי' צורר ישראל, כפי שהבינו בשעתו מהסיפור שסיפר כ"ק אדמו"ר שליט"א - כהקדמה ובסמיכות לאמירת מאמר זה - ע"ד הוראת כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע בתקופת המהפיכה לאחר מפתלתו של הקיסר. ע"כ.

פורים תשי"ד – אסתר הלכה ל'א חסידישע רב'..

פורים של שנת תשי"ד חל להיות בעש"ק. זמן מה לפני חג הפורים נשאל הרבי במכתב היאך יהי' הסדר בנוגע להתוועדות וכו', והרבי ענה שבדעתו לעשות סעודה בש"ק סמוך לשקיעת החמה, כדי שבהמשך יוכלו להגיע

ולהשתתף גם אנ"ש מערי השדה ולקבל כוס של ברכה וכו'. ואכן, בשבת קודש שושן פורים נטל הרבי את ידיו סמוך לשקיעה והי' פארברענגען לתוך הלילה, כשלוסיום, לאחר מעריב והבדלה, חילק הרבי כוס של ברכה לכאו"א. אגב - כדאי לציין לפרט מעניין שאמר הרבי באמצע ההתוועדות. בין הדברים אמר שבדאי אילו הלכה אסתר להתייעץ עם רב מתנגד, הי' אומר לה שאסור לסקן את עצמה ולילך לאחשוורוש. אלא מה, מרדכי הי' חסיד, אם לא, איך הי' יכול לתקן תקנה כזו של שתי' עד דלא ידע, אצל מתנגד אין דבר כזה של יציאה מההגבלות, רק אצל חסיד...!

פורים תשט"ו – נסיון העשירות

בשנת תשט"ו באמצע הפארבריינגען דיבר הרבי - בין הדברים - בנוגע להקשיים הקשורים עם נסיון העשירות. אבל - המשיך הרבי - הלוואי שכאו"א מישאל יתקל בנסיון זה, ויצטרך להתייעץ, יגיעת נפש ויגיעת בשר, לעמוד בו. לסיים, הכריז הרבי שהיות ובאמריקה נעשה הכל מתוך הצבעה, כל מי שמוכן לקבל ע"ע נסיון העשירות, שירים את ידו הימנית בלב שלם!

כשראה הרבי רק אחדים הגביהו את ידיהם, אמר מתוך אכזבה: לאחר כן באים (מ'קומט צולויפ'ן) ומתאוננים היתכן שענין פלוני אינו באופן כך וכך וכו', ואילו כשמגיע עת רצון, פראוועט מען חב"ד'סקע שטותים...!

כשא' הבחורים הגבי' את ידו הרבי אמר שהבחורים לא ירימו את ידיהם, כי זה לא שייך אליהם.

קרוב לסוף ההתוועדות, כשהרבי דיבר דברים מאד חזקים אודות התקשרות וכו', התחיל א' החסידים, שהי' שד"ר אצל אדמו"ר הריי"ץ למרר בבכי. הרבי פנה אליו ואמר: דו ביסט דאך דעם רבין דעם שווער'ס א סאלדאט. אין לך מה לדאוג. הרבי יוציא אותך מכל הענינים.

פורים תשט"ז – גדול שבגדולים אצלם מקנה בילד קטן

הלומד תניא

א' הפארבריינגען'ס הכי שמחים במשך כל שנות הנשיאות הי' בפורים תשט"ז. ההתוועדות התקיימה באולם הגדול ב824 נאטסטראנד, פינת איסטון פארקוויי. במהלך ההתוועדות תבע הרבי שכאו"א יאמר לחיים, וכמ"פ. ר' יהודה וויינשטאק מטאראנטא נכח גם הוא בפארברענגען, והרבי אמר לו שיאמר לחיים כמ"פ. כל פעם שהרבי ביקש ממישהו - כשברוב הפעמים הי' זה בפירוט בשם המלא - להגיד לחיים, הרבי הוסיף ושאל: "ס'איז א פולע?" [הכוס] הוא מלא? פעם אחת כשנענה בשלילה הרבי הפטיר באכזבה, "זועמען נאר'סטו אפ?!" [את מי אתה משקר?!].

הרבי תבע שיהי' אחד שיהי' כבר במצב של 'עד דלא ידע' ואז כולם יראו אותו, ובאופן ד"כזה ראה". והרבי סיים: "אם אין אף אחד שיתנדב לזה, אני אצטרך לעשות זאת בעצמי, און איך וועל אויפהערן קוקן אויפ'ן זייגער, וועט מען נישט קענען גיין שלאפן בא צייטענס! במילא מוטב שמישהו אחר כבר יעשה זה". [אצטרך לעשות זאת בעצמי, ואפסיק להסתכל על השעון, ואזי לא יוכלו לילך לישון בזמן!].

באמצע ניגש מישהו לרבי ואמר שר' ישראל גורדון מחזיק כבר בעד דלא ידע', והרבי אמר בקול של שביעות רצון "יע? ער ליגט שוין...".

באמצע הפארבריינגען אמר הרבי שבכלל הוא רוצה להנהיג שבכל התוועדות יתוסף גם ענין בנגלה, והמשיך להגיד שיחה בנוגע לכריכת המגילה אם צריך להעשות קודם ברכה האחרונה או לאחר. כשבאמצעה הזכיר דעת הגר"א, שטעלט זיך מיט א גרויסער התפעלות שתחילה יכרו המגילה ואח"כ יברכו. בהמשך, ביאר הרבי שצריכים להראות פנים לסברא זו שאותה שולל הגר"א. כשנהי' קצת רעש' בתוך הקהל, סיפר הרבי סיפור מעניין שקרה עם ר' פאלע' כהן (הרבי ציווה להבן שלו, ר' יואל, שנכח בהתוועדות שיאמר לחיים), שאמר בפארברענגען שאפי' הגדול שבגדולים מקנא את התלמיד הכי קטן בתו"ת, היות והוא לומד חסידות. "ניט שייכות צו זאגן! די ארץ ישראל'דיקע פאסט פארדינט אויף סטעמפ'ס גוואלדיקע סכומים, ס'לויפט אריין איין בריוו נאך א צווייטן. כולם שואלים היתכן? היאך יכולים להגיד דבר כזה?" הרבי הסביר שהענין הוא אמת, ולא עוד אלא שיש לזה מקור מפורש בגמ' בבא בתרא (בסוגיא אודות שלע"ל כל צדיק נכווה

מחופתו של חברו).

באמצע הלילה הופיע הבעה"ב של האולם. הרבי אמר "גיב עם א גלעז'לע משקה וועט ער שוויג'ן. זאג עם אז ס'איז א 'קאק-טייל'!"

הפארברענגען המשיך למשך כל הלילה ממש, כשבסיומה הרבי שאל אם מישהו מכיר הזמן היותר מוקדם שיכולים להגיד קריאת שמע של שחרית.

פורים תשח"י – תשע שעות של גילויים מופלאים

ההתוועדות המפורסמת של פורים תשח"י. הפארברענגען הזה זכר תמיד פארברענגען בו הי' 'שיא' של גילויים נעלים ביותר, התוועדות ייחודית ובלתי נשכחת, רצופה בהתרחשויות מיוחדות וביטויים נדירים. וכפי שהרבי עצמו התבטא בעיצומה של ההתוועדות: "מספרים שחאני"ע מרזוב ה' אומר שבפורים, לאחר שהוא לקח כוסית משקה, ביכלתו לומר הכל... והשומע לא יתרעם עליו, מכיוון שיוכל לתרץ שהי' שיכור...".

מספרים שהרבנית הודיעה לפני הפארברענגען שעוד בסעודת פורים שערך הרבי בביתו, כבר אמר הרבה לחיים... ההתוועדות נמשכה כתשע שעות רצופות החל משמונה וחצי בערב ועד לשעה שש בבקר. החל מהרגע הראשון הי' ברור שזאת לא הולכת להיות התוועדות רגילה, גם בהשוואה להתוועדויות פורים בשנים שעברו.

לאחר השיחה השנייה הורה הרבי לנגן דרכך אלקינו, ולאחר מכן רמז הרבי לנגן הניגון שלפני המאמר. המאמר עצמו, ד"ה חייב איניש לבסומי בפוריא, הי' מאמר ארוך ועמוק ביותר, שאמירתו נמשכה למעלה משעה.

לפני ההתוועדות הביא ר' אברהם זילברשטיין בקבוקי 'בנדיקטין'. אם עד אמירת המאמר אמר הרבי לחיים רק על יין (אם כי תמיד על כוס מלאה) הרי שלאחרי המאמר התחיל הרבי לומר לחיים על 'בנדיקטין'. בדרך כלל, לצד הגביע של הרבי היתה מונחת כוס זכוכית לשם שתיית מים. הפעם ביקש הרבי מהרב מענטליק ז"ל, שהי' המוזג הקבוע של הרבי בהתוועדויות, שימזוג 'בנדיקטין' לכוס הזכוכית אבל זקני הרבנים כמו הרב שמואל לעוויטין, הרב ישראל דזיקאבסאן, והרב בערל ריבקיין דרשו מהרב מענטליק שלא ימזוג לרבי עוד כוס בנימוק שזה עלול להזיק לבריאותו. הרב מענטליק מסר את הדברים לרבי, אך הרבי הורה לו שימזוג עוד כוס. הרב מענטליק מילא את ההוראה, ולאחר מכן ניסו הרבנים להעביר את הבקבוק לקצה השני של השלחן.

[בדרך אגב יצויין, שבאותה התוועדות הרב מענטליק בעצמו הי' 'בגילופין', אך נשאר על עמדו. כאשר הרבי יצא - הוא קרס כמו מגדל קלפים. פשוט, ע"פ טבע לא הי' בכוחו לעמוד ולמרות זאת הוא נשאר במקומו, כל זמן שהרבי נכח במקום!]

בהמשך ההתוועדות ביקש הרבי שיביאו לו 'בנדיקטין'. "אברהם זילברשטיין איז דא? אברהם זילברשטיין... אפשר וועט איר געב'ן בנדיקטין? איר קענט אפשר שאפ'ן בנדיקטין? לא לחסוך במשקה, עוד קצת בנדיקטין!" ובהמשך שאל שוב "אברהם זילברשטיין איז דא צי ניט? אולי יש מישהו אחר שיעמיד פה בנדיקטין?"

גם לחסידים שביקשו ברכות הורה הרבי לומר לחיים. בין השיחות שומעים בהקלטה שהרבי אומר כמה פעמים לאלו שאמרו לו "לחיים" - "א פולע!"

לפי זכרונו של א' החסידים, מישהו הציע לרבי סודה, אך הרבי סירב לשתות מהכוס, ואמר "מי שמרחם עליי, שיציית להוראות שלי..."

בסיום השיחה הרביעית ניגן הקהל ניגון דביקות וגעגועים. לאחר מכן אמר הרבי "בערב פורים זה תענית אסתר, ונראה כאילו הניגונים צריכים להיות כאלה... הניגון שניגנו עתה הי' ניגון של תענית אסתר, אבל עכשיו כבר יכולים לנגן ניגון של פורים..." הקהל התחיל לנגן ניגון שמחה (מה ששרים כיום על המלים 'נודע ביהודה'), ואח"כ התחיל הרבי לנגן הניגון של 'זאל שוין זיין די גאולה!...

בשיחה הששית היו דברים מיוחדים ומופלאים על מעלתה של ישיבת תומכי תמימים, שנתייסדה על אדמת ארה"ב לפני ח"י שנים. הרבי התבטא

שהרביים ממשיכים להשפיע כל הכחות בזה, וצריכים רק לשאוב ולשאוב עד ביאת משיח צדקינו. חסידים מציינים שבהתוועדות זו נכחו שני אברכים שזכו להיות מראשוני תלמידי תו"ת באמריקה, אך את בניהם שלחו ללמוד בישיבות אחרות. הרבי דיבר בהדגשה על כך שלמרות הגלויות ממקום למקום, תו"ת לא השתנתה, ושלל בתוקף איזה חלישות כלשהי בענין דתו"ת.

בסיום השיחה אמר הרבי לתמימים שעמם נוסדה הישיבה לפני ח"י שנים לצאת בריקוד (והוסיף - אבל לא על השולחן...). כנראה שרק תשעה יצאו בריקוד והרבי אמר שמישהו מהנהלה יצטרף אליהם להשלים את המנין. אז ניגש מישהו ואמר שגם הוא הי' מראשוני תלמידי תו"ת בארה"ב. הרבי אמר לו, נו, לך אתם ותראה איך רוקדים... והוסיף: שיגידו לחיים לפני הריקוד. ונתן להם לחיים ורקדו עם הניגון שמחה, והרבי גם עמד מלוא קומתו ורקד על מקומו.

במשך כל הלילה דיבר הרבי הן בהשיחות, והן בפניותיו לאנשים פרטיים, דברים חזקים מאד ע"ד הנחיצות לשלוח את הבנים ללמוד דוקא בתו"ת, "רבאיי... יכניס את בנו לתו"ת, וממילא רבאיי... לא יתפעל מזה ששמע בעצמו ממני שיכול למסור את בנו לישיבה אחרת, אלא יתחיל לשלוח אותו לתו"ת!" ועוד כהנה וכהנה התבטאויות וגילויים נפלאים שאין כאן המקום לחזור על כולם, ויכולים לשמוע את הכל ב'טייפ' של הפארברענגען.

לערך בשעה חמש בבקר, עשה הרבי מגבית עבור 'קופת רבינו'. אח"כ ציווה לנגן הניגון הבעש"ט וניגון הד' בבית של אדה"ז (בבא הרביעית - רק פעם אחת). כעבור כמה רגעים לאחר שיצא מהפארברענגען כבר האיר השחר.

כשיצא הרבי מהאולם, רצה הרב גרונו לעזור לרבי, אבל הרבי אמר שאין צורך והוא יסתדר לבד. אח"כ, הרב שמעון אהרן סימפסון לקח את הרבי לביתו.

למחרת, ביום ששי, הרבי אמר להרב גרונו שהוא זוכר שהי' משא ומתן בין הרב מענטליק ושאר הרבנים אבל אינו זוכר בדיוק מה הי'. כשהוא חזר על חילופי הדברים אם למזוג עוד בנדיקטין לכוסו של הרבי או לא, הרבי שאל: ווי האט געהאלט'ן דעם עולם? והוא ענה: הי' שחשבו שהרבנים צודקים, כי זה עלול להזיק לבריאותו של הרבי, והיו שאמרו כי מאחר שהרבי שותה בפורים, כאשר חייב איניש לבסומי, וכך הרבי ממשיך המשכות, זה ודאי לא יזיק. ואז ענה הרבי: אלו שחשבו שלא צריך למנוע ממני, צדקו.

בשבת שלאחרי פורים, הי' 'אויפרויפערניש' של החתן ממשפחת בריקמאן שחתונתו התקיימה בשבוע הבא עם הבת ממשפחת חייקין. מישהו הציע להם שיבקשו מהרבי להתוועד לכבוד השמחה (כמו שהיה נהוג בשנים ההם). הרב חייקין לא הרגיש בנוח לשאול, כי לאחרי שהי' פארבריינגען כה ארוך רק יום אחד קודם - בליל ששי שעבר, הוא לא רצה לבקש התוועדות נוספת. אבל הרב בריקמאן טען שמה כבר יכול לקרות? במקרה הכי גרוע הרבי יאמר שלא תהי' התוועדות אז אכן לא תהי', אבל מלבקש לא יפסידו דבר. לפועל הם דיברו עם המסדר, ר' שמואל זלמנוב, והוא שאל את הרבי. הרבי הסכים אך הוא ביקש שלפני זה יכנסו אצלו החוזרים לחזור על הפארבריינגען של פורים. ר' יואל נכנס עם ר' אברהם שם-טוב לחדרו הק' ושהו שם כעשרים דקות. הרבי שאלם אם יודעים הם את כל השיחות מפורים כי הוא בעצמו אינו זוכר אחרי ב' שיחות הראשונות והמאמר. הם חזרו על הפארברענגען, וכשסיפרו שניגנו את הד' בבית, ובבא הרביעית ניגנו רק פעם אחת, שאלם הרבי: מדוע? וענה ר' אברהם כי כן ציווה הרבי. הרבי הגיב: אזוי געהייסטן? נו!

לאחרי השבת, מסרו ה'טייפ' מהפארברענגען לרבי.

פורים תשי"ט – 'חזרה' על ניגון שאמיל

בשנת תשי"ט, לפי המנהג של הרבי באותן שנים, לימד הרבי בשמח"ת לפנות בוקר את הניגון 'שאמיל'. היות והניגון הוא קשה במקצת, והעולם עדיין לא תפס אותו, הרי שבהתוועדות של פורים חזר עליו הרבי ג"פ במשך הלילה, עד שהניגון נקלט טוב אצל החסידים.

פורים תש"כ – יחס מיוחד לש"ר בהתוועדות

הפארברענגען של פורים תש"כ הי' פארבריינגען באוירה יותר רצינית. אולי מפני שבתקופה ההיא היתה במרוקו רעידת אדמה מאד חזקה בעיר אגאדיר, בה נספו אלפים, וביניהם גם יהודים רבים ר"ל. גם באמצע המאמר היו בכיות גוראות. אחרי המאמר אמר הרבי שאף אלו שלפני המאמר טוענים שאינם רוצים לומר לחיים היות והם צריכים 'להחזיק ראש' וכו', הרי שכעת, לאחר אמירת המאמר הלכה לה גם אמתלא זו, ובמילא שכולם יאמרו לחיים.

באותה תקופה שהה מר שז"ר מאה"ק בניו יארק, ועשה השתדלות רבה שיוכל להשתתף בהתוועדות של הרבי בפורים. הרב גרונו מספר שדומה הי' שהשתתפותו של שז"ר בהתוועדות, שישב לא רחוק ממקומו של הרבי, שמחה מאד את הרבי וגם גרמה שהרבי דיבר דברים מסויימים שיועדו בעיקר לאוזניו של שז"ר. כך לדוגמא דיבר הרבי בחריפות רבה ובכאב על משמעות "אתה בחרתנו מכל העמים", וניכר הי' שזו תגובה לדברים שנשמעו מפי חברי הממשלה בארץ ישראל באותה תקופה. הרבי גם דיבר במפורש, אמנם מבלי לנקוב בשמו, על שייכותו של האורח להדפסת כתבי אדמו"ר הזקן, בהתייחסו אליו כ'איש זכאי' שהשתדל כ"כ להדהדסה. הרבי המשיך לדבר באריכות ע"ד המאמרים עצמם, וכן ע"ד אופן כתיבת ה'הנחות' של ר' פנחס רייזעס וכו'. [מעניין לציין, שכעבור שלש שנים, בפורים תשכ"ג, נכח שז"ר עוה"פ בפארברענגען (וראה להלן), וגם אז הזכיר הרבי נושא זה של מאמרי אדה"ז וההנחות של ר"פ וכו']

ענין נוסף שהי' קשור עם שז"ר הוא הנושא עליו דיבר הרבי לאורכם של שתי שיחות: הקמת כפר חב"ד. כידוע שמר שז"ר הי' מאד מעורב בפרשה זו.

באמצע ההתוועדות פנה הרבי למר שז"ר ואמר: אם יבקשו להיות 'פרזידינט', דעתי שלא תקבל את ההצעה. [אלא שבתשכ"ג הזכיר הרבי את הדבר ג"כ, והפעם הורה לו הרבי שישכים להצעה].

קרוב לסוף ההתוועדות, כאשר ניגנו ה'ד' בבית' של אדה"ז, ניכרה על שז"ר התעוררות מיוחדת. הוא שמט את מקל ההליכה שהחזיק בידו, התיישר, הטיב את כיפתור מעילו, עצם עיניו והתחיל מתנועע בדביקות. קרוב לשמונה שעות ארכה ההתוועדות, ומר שז"ר השתתף בה, מתחילתה ועד סופה!

פורים תשכ"ג – ביקור שז"ר בשנית

בתשכ"ג באמצע אחת השיחות התחיל הרבי לבכות ע"כ שאף אחד אינו פועל כדרוש בעניני הפצת המעיינות, והמשיך שאעפ"כ מהיום והלאה צריך להיות שינוי עיקרי, שכולם יתחילו לפעול בזה באופן המתאים.

גם בהתוועדות זו נכח מר שז"ר. הוא ישב כל הזמן על בימת הרבי לימינו, כשלשמאל הרבי ישב ה'ד' יוסף קלרמן, בשעתו פעיל ב'עליית הנוער' ומראשי תנועת ה'חרות'.

המאמר שהרבי אמר היתה מאמר ד"ה ראשית גויים עמלק, מיוסד על מאמר אדה"ז שנמצא בתכריך כת"י שהגיע לרבי באותן שנים. [יש לציין שבאותה תקופה החלה ההתעסקות בהכנה לדפוס של המאמרים הנמצאים בתכריך הזה, וכעבור שנתיים הם התפרסמו בספר מיוחד, שהדפסתו התאפשרה בתקציב שהושג לא מעט הודות להשתדלותו של שז"ר].

בסיום ההתוועדות הורה הרבי לשיר 'פרצת', ונעמד מלוא קומתו ורקד על מקומו. אח"כ הורה הרבי לשיר את ניגון ההכנה וניגון אדה"ז, אך קודם לכן אמר הרבי: "עוד קודם הניגון, נאמר ברכה עבור כפר חב"ד בתור בא-כוח של כל היהודים הנמצאים לפי שעה מאחורי מסך הברזל, מאחר וכבר ישנה התחלה. . באופן של בהמון יבואו... ולכן תהי' שם הרחבה רבה, עד לאופן שיקלטו את כל העולים ברנה בקרוב...".

פורים תשכ"ה – בדירת מוהריי"צ נ"ע, וההתוועדות

הגדולה

בשנת תשכ"ה הי' הרבי באבילות על אמו. אשר לכן, בתחילת הפארברענגען, מיד בכניסתו לביהכ"ס, ערך הרבי 'סיום' על מסכת מגילה, באמרו שעריכת הסיום היא "מצד מצב פרטי".

לפני ההתוועדות עלה הרבי (והרבנית) לאכול מזונות בדירת אדמו"ר הריי"ץ, כנהוג בשנים ההם, עם עוד עשרה מזקני החסידים. בין הדברים דיברו גם ע"ד מה שקרה לפני חמישים שנה בליובאוויטש, וניגנו ניגונים. הרבי העיר שבתורת שלום ישנה שיחה ארוכה בעניין פורים וכתוב שם הרבה הלשון "איני זוכר" וכיו"ב. הרב סימפסון הודה ואמר שהוא האחראי למ"ש שם "איני זוכר", והסביר מדוע לא זכר את כל הפרטים.. בין הנוכחים היו ר' זעליג סלונים והרב יאלעס ועוד.

הרבי שהה למעלה כחמש-עשרה דקות, כשלאחריהם נכנס לחדרו הק', ואח"כ ירד להתוועדות בלבושי שבת. קרוב לסוף ההתוועדות דיבר הרבי בענין הבחורים של ה'קבוצה' שנוסעים חזרה לא"י, שכמו שבמגילה כתוב ע"ד אלו "הרצים דחופים" להביא את הבשורה הטובה של "ונהפוך הוא", כמו"כ ישנם אלו שנוסעים בימים הקרובים, שיגידו לחיים ושיביאו אתם הבשורה טובה של "ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר" ושימסרו ג"כ שם על המדובר לאחרונה בנוגע ללימוד לקו"ת וכו'.

הרבי שאל לא: אתה נוסע ג"כ לא"י? תגיד לחיים! הנ"ל ענה שהוא גר בא"י, אז הרבי ענה: אבל כעת אתה בחו"ל, אז אולי תגיד לחיים ותביא אתך בשורה משמחת לא"י! הרצים יצאו דחופים! לחיים ולברכה, שיה' בשמחה רבה!

לא אמר: וועסט מסתמא מאכ"ן א דריי... (ותירגם לו הרבי לעברית): בודאי תמצא תחבולה! (והמשיך): ואיפה הם כל שאר הבחורים, ישנים כבר? נו! יושבים כאן למעשה 'ירושלים'דיקע אידן' שא"א 'לגעת' בהם, הרי ירושלים היא מוקפת חומה, נו... האם כל הבחורים נמצאים? עכ"פ אלו הנמצאים שיאמרו לחיים, וינגנו ניגון שמח, שאח"כ יהי' "בשמחה תצאו ובשלום תובלון", ובאמת לא נפרדים, כפי שהרבי אומר, שנמצאים תמיד ביחד, גם בעתיד... והעיקר שילמדו בהתמדה ושקידה נגלה וחסידות ושיביאו לידי מעשה מתוך ראות שמים ואהבת ה'!

א' התמימים התחיל ניגון והרבי עודד השירה, והי' מאוד שמח, וכל הקהל עמד על רגליו.

לאחרי השיחה הבאה רצה הרבי לומר לחיים ולא הי' יין, והרבי אמר שכנראה שיש "הסתר אסתיר פני". אח"כ ציווה לנגן ניגון הכנה וניגון ארבעה בבות עשרה פעמים. אח"כ אבינו מלכנו, ניע זשוריצי חלאפצי.

לאח"ז התחיל הרבי לנגן הושיעה את עמך, וכשהתחיל לשיר, נעמד, ועשה תנועות חזקות עם הידים וכל הקהל רקד. הרבי עודד ממש עם כל כוחו.

פורים תשכ"ו – כל הפושט יד נותנים לו

הפארברענגען של פורים תשכ"ו ידוע כאחת ההתוועדויות היותר מיוחדות, גם ביחס לסגנון ההתוועדויות של פורים. במשך כל הפארברענגען תבע הרבי מכולם שיגידו לחיים. כשר' מאיר איטקין הבחין שעוד מעט וכל המשקה יגמר, התחכם ולקח שתי בקבוקים של משקה 96%, והצניע אותם. לאחרי זמן מה כשאכן נגמר כל המשקה והרבי רצה שיגידו עוד לחיים, הוא הוציא את הבקבוקים שלו, והרבי הגיב בשביעות רצון: אה! דער מלך איז מגלה אוצרותיו!

במהלך ההתוועדות פנה הרבי לכו"כ, וביניהם להרה"ת ר' אשר כהאנאו, ואמר לו: "איני רואה אותך אומר לחיים. בימי חול פשוטים בפאריז היית אומר לחיים על 'זעקס או ניינציקער' והיום - בפורים אינך אומר לחיים...".

בהתוועדות זו התקיים המעמד המפורסם והבלתי נשכח, כשהרבי הכריז "כל הפושט יד נותנים לו!" וחילק משקה לכא"א מהנמצאים. על מהלך ההתרחשויות בהתוועדות מיוחדת זו נדפסו כבר יומנים בכו"כ הזדמנויות (הנחה מההתוועדות, ובה - בין השיטין - תיאור מהגילויים הנעלים שהיו בעת ההתוועדות, י"ל בשנה זו ע"י ועד הנחות בלה"ק).

פורים תשכ"ז – השלוחים לאוסטרליא

התוועדות פורים תשכ"ז התקיימה פחות מחדש לאחר שהרבי שלח את הקבוצה הראשונה של התלמידים השלוחים למבורן שבאוסטרליא. כידוע, הרבי הראה לשלוחים קירובים וגילויים מיוחדים לאורך כל הדרך, הן

בהכנות לקראת הנסיעה, וכן במשך זמן שהותם במקום השליחות. באמצע ההתוועדות ביום הפורים, הזכיר הרבי ושיבח את השלוחים ועבודתם. הרבי קישר את הענין למ"ש במגילה "וישם המלך אחשוורוש מס על הארץ ואיי הים", שצריך ביאור לכאורה בהשייכות של ענין זה לתוכן המסופר במגילה. וביאר הרבי שהיא הוראה לבני"א איך שצריכים לפעול בכל העולם כולו. אזי הזכיר הרבי את השלוחים ששלחו לאחרונה לאוסטרליא, כדי שיישעו בלימוד התורה וקיום המצוות, ויסוד הישיבה גדולה במלבורן שילמדו בה תורה כל היום כולו. וכמדובר, שמהישיבה יפעלו זאת על כל העיר מלבורן, וממלבורן ימשיכו זאת בכל המדינה, אשר עד עתה לא הי' כ"ז באופן הנדרש. לעשות ישיבה במקום בו היו עשר ישיבות לפני"ז, אין זה 'קונץ'. כל ה'קונץ' הוא לעשות ישיבה באיי הים, ולכן מי שאחרית וראשית שלו שולח את היהודים ל'איי הים'.

הרבי המשיך לשבח אותם באופן נפלא, על שהם קיימו 'לך לך' כמו אברהם, לא כמו אלו שרוצים למלאות רצון ה' דוקא במקום הולדתם. וכשם שאצל אברהם, הנה ע"ז נהי' "ואברהם כבד בכסף וזהב" וכו', כמו"כ אשרי חלקם של אלה הנוסעים, שיהי' להם הצלחה ברוחניות וגם בגשמיות וכו' וכו'.

אח"כ ציווה הרבי לכו"כ שיאמרו לחיים על כוס מלא, וגם ההורים של אלו שנסעו לאוסטרליא, שיאמרו לחיים על כוס מלא! אח"כ ציווה שגם שלוחים אחרים ע"ד השלוחים לאוסטרליא, והם אלו שנסעו בשליחות לקרית גת, שיאמרו הם, או קרובים שלהם הנמצאים כאן, לחיים. והיות ושמחה פרוץ גדר, וכ"ש בפורים, הרי שהשמחה פה תפרוץ כל הגדרים, כולל ובמיוחד בנוגע לאלו שיצאו בהמצות על אלה שמסרו נפשם, ועדיין מוסרים את נפשם על היהדות. שיהי' יתמו חטאים ולא חוטאים וכו', ועד שהם עצמם יטו שכם לעסוק ב'ופרצת', כפי שהרבי אמר...

לאחרי שיחה זו שאל הרבי כמ"פ: אלע שלוחים האבן שוין געזאגט? וקרא בפרטיות לכו"כ.

מאוחר יותר בהתוועדות, אמר הרבי: ישנם כמה מנהגי המדינה, אשר אף שלא ידוע המקור להם, מכל מקום הנה בפורים בכדי להמשיך את השיחה אפשר לעשותם. וזהו "א טאוסט" (הנוהג להרים כוסית י"ש לחיי מישוה) עבור כפר חב"ד. הרבי המשיך בברכה ארוכה ומפורטת לתושבי כפר חב"ד, ולהכפר כולו, ואח"כ אמר: "הארי אפי!" (=במהירות). והתחילו לנגן במהירות, אז הרבי הבהיר: כוונתי לאמירת לחיים, לא לניגון!

בא' השיחות אמר הרב כי ב'חדר' היו אומרים את ה'פורים תורה' הבא: יין בגימטריא לקח, ואף שהחשבון אינו מתאים, שהרי הערך המספרי של המילה לקח, 138, הוא כמעט כפול מזו של יין - 70, הרי על ידי שיקחו עוד קצת יין, החשבון ישתווה. או שכאשר יקח הרבה יין, יגיע למצב של "עוד דלא ידע" ואז בודאי כבר לא ידע להבחין בין יין ללקח..

בסיום ההתוועדות מסר הרבי המזונות עבור ההתוועדות שתתקיים בשושן-פורים, בהתאם למ"ש בשו"ע שיש להרבות קצת בשמחה ביום זה, אלא שעושים לפנים משורת הדין ולכן שמחים הרבה!

פורים תש"ל

בהתוועדות של פורים תש"ל דיבר הרבי שעה ארוכה ע"ד הגזירה האיומה של 'מיהו יהודי'. יצויין, שהיתה זו הפעם הראשונה ששודרה התוועדות באופן חי לאנגלי, לאחרי שבי' שבט החל השידור לראשונה לארץ ישראל (לכפר חב"ד).

פורים תש"א – ביקור שז"ר, שידור לסואץ

בשנת תש"א בסביבות חג הפורים ביקר מר שז"ר בניו יורק, ולמרות הלחצים שהופנו אליו ממשלחתו ומעוד גורמים, לא ויתר כמובן על הביקור בחצרות קודשנו אצל כ"ק אדמו"ר.

הרבי שלח מבעוד מועד את המזכיר הריב"ק שיזמין ויתאם את הביקור באופן רשמי, וכמובן שבעת הביקור אובטח כל האיזור על ידי עשרות שוטרים. ליד הכניסה עמדו מועד המסדר והורו לשוטרים מי הם הרשאים להכנס ל700 בעת הביקור. לקראת הביקור הורה כ"ק אדמו"ר להדפיס כמות

גדולה של סידורי תהלת ה' כשעל כריכתם יוטבע הכיתוב "פורים תש"א". סידורים אלו חולקו לכל אנשי המשלחת והמלווים של שז"ר, כשסידורים מיוחדים בכריכת עור הוכנו עבור כ"ק אדמו"ר ועבור שז"ר. מתיאורים מפורטים מאותה תקופה עולה כי הרבי קיבל את שז"ר בחמימות מיוחדת נישקו וחלק לו כבוד גדול. מיד כשהגיע נכנס לחדר הרבי ליחידות בת כחצי שעה, כשלאחרי' יצא עם הרבי לתפילת ערבית ולקריאת המגילה. בעת הקריאה ישב שז"ר על כסא מיוחד שהוכן עבורו, ולאחרי' צעד לצד הרבי לכיון חדרו הק', כשהרבי אוחז בידו. בחדר, שהה שז"ר ביחידות עם הרבי משך ארבע שעות, כשבמהלכם דיברו על נושאים רבים, אך מאומה מהמדובר לא הגיעלידינומחמת שהרבי הורה לשז"ר שלא לספר מהמדובר ביניהם (רק זאת הסכים לגלות כי השיחה עסקה, בין השאר, בסוגיית השטחים והעמדה שעל ישראל לנקוט בזה). במהלך היחידות הביא שז"ר לרבי דורון ותשורה של כתבי יד קודש עתיקים, והרבי נתן לשז"ר מגילה יקרה עם נרתיק עשוי כסף. מר צבי כספי, שהי' קונסול ישראל בניו יורק, סיפר שקודם שנפרדו אמר שז"ר לרבי "מתי תהי' לי הזכות לקבל פני כבודו בעיה"ק ירושלים?", פני הרבי הרצינו והרבי ענה: "ניחא לבוא לירושלים, אך מי יתיר לי לצאת הימנה!?".

מעניין, שזמן מה לפני הפורים הוקם ועד שהורכב מהגבאים ונמזכירות ועוד לסדר את עניני הביקור שיהיו כשורה. חברי הועד כתבו לרבי כמה הצעות וכיו"ב, והרבי התייחס התייחסות מאוד מעניינת להצעות. בין הדברים הוצע, שלאחר קריאת המגילה הרבי יאמר כמה מילים לכבודו של האורח. הרבי השיב שהוא מתפלל על עצם ההצעה לעכב את הציבור לאחר יום של צום [ומעניין לציין שהרבי עצמו לא טעם מאומה עד אחרי היחידות עם שז"ר שנמשכה עוד ארבע שעות לאחמ"כ...]. עוד שאלו האם עליהם להכין מגילה עבור האורח הנכבד. הרבי כתב בכת"י"ק "לא". לפועל, כשהגיע מר שז"ר, הרבי בעצמו העניק לו במתנה מגילה בקופסה של כסף.

למחרת, הרבי הגיע לפארבריינגען מאוחר בכמה דקות. בתחילת השיחה הראשונה אמר הרבי שהאיחור הי' בהשגחה פרטית, כי בינתיים נתקבלה הידיעה מהשלוחים באה"ק שהלכו להביא משלוח מנות לאלו המגינים בגופם על ארץ הקדש, ולשמח בבסיסי צה"ל שחזרו בשלום לביתם. כשהרבי הזכיר את החיילים ואיך שהמגינים וכו' וכן כשברכם אח"כ שבודאי לא ינום ולא יישן שומר ישראל וכו', דיבר הרבי בקול חנוק מבכי.

למעשה נתברר שהיתה אז קבוצה של שלוחים שהלכו לבסיס ב'סואץ' והגיעו לשם במטוס מיוחד, אבל כשהיו צריכים להמריא מהמקום ולחזור לכפר חב"ד לשמוע השידור של הפארבריינגען, לא יכלו לנסוע בעקבות סופת חול שפרצה בדיוק אז. כמובן שהחסידיים היו מאד מאוכזבים, ובשום אופן לא היו מוכנים לוותר על דבורי הקדש של הרבי שהיו צריכים לשמוע. בו במקום, בהשתדלות החיילים והמפקדים המקומיים, הצליחו ליצור קשר לניו יארק ולסדר שידור משלהם, בעיצומו של מדבר ה'סואץ'! לאחר מעשה נתברר, שבעצם הרבי המתין להם עד שכל הסידורים הטכניים נגמרו, ורק אז ירד לפארברענגען.

לאחר פורים נדפס מאמר אדה"ז ד"ה אשרי יושבי שהי' בביכל הכת"י שהביא שז"ר לרבי בפורים. המאמר נדפס לכבודו של האורח והרבי חתם את שמו על

פורים תש"ד – התוועדות בשבת קודש

בשנת תש"ד חל פורים להיות בעש"ק, והפארברענגען התקיים בשבת-שושן פורים. כמובן שהאווירה במשך כל שני הימים היתה מאד 'פורים'דיק', והרבי הרבה לעודד את שירת הקהל באופן שונה מהרגיל, הן בפארבריינגען וכן לפניו ולאחוריו. ההתוועדות היתה מאד פורים'דיק. הרבה אורחים הגיעו לחג להסתופף בצל קדשו, ובמיוחד בלטה קבוצה גדולה של אורחים שהגיעו מצרפת. באמצע הפארברענגען הם שרו את 'האדרת והאמונה' שלהם, והרבי נתן להם מהמזונות והיין שלו.

הימים היו זמן קצר לאחר הבחירות באה"ק בהם ניצח מועמד מפלגת העבודה מר יצחק רבין ע"ה, הרבי קיוה שבמשא ומתן הקואליציוני יעמדו המפלגות הדתיות על התביעה המתבקשת של תיקון חוק מיהו יהודי, אך יומיים קודם לכן הסכימו חברי המפד"ל להכנס לממשלה החדשה שקמה.

הרבי זעק על כך בהתוועדות מקירות נפשו. בכעין הלצה מרירה הסביר הרבי את טענותיהם של בחירי המפלגות: "השמיים? כסאי!" - תשאל מדוע אין אצלם מורא מה'שמים', מהקב"ה, ההסבר לכך הוא: "כסאי", ה'כסא' והמעמד חשובים עבורם יותר מאשר עניני השו"ע..

פורים תשל"ו – השליחות באה"ק, השריקות, תפילין

דר"ת

בהתוועדות של פורים תשל"ו קרו שלשה דברים מאד מיוחדים: הראשון הוא שבאחת השיחות סיפר הרבי סיפור שהתרחש באותו היום עם השלוחים באה"ק שהלכו לעשות מבצעים בבסיסי צה"ל בשכם. הרבי תיאר באריכות נפלאה איך שהנהג שלם לא רצה להמשיך בדרך עקב הסכנה הכרוכה בכך, היות והערבים זרקו אבנים לעברם וכו'. אבל השלוחים הבהירו באופן חד משמעי: להם יש שליחות, ובכוונתם למלאותה עד הפרט הכי אחרון. איש הבטחון שנסע אתם נאלץ לירות באויר כדי להפחיד את הערבים, ובכך המשיכו השלוחים בדרכם ומלאו את השליחות בשמחה רבה, ולבסוף אף אחד לא הוזק מכל הענין. לא היהודים ואפי" לא - להבדיל - הערבים. הרבי המשיך להפיק לקח והוראה מהסיפור לכל אחד בעבודתו את השו"ת, שאין להתחשב במניעות ועיכובים למיניהם, ואם רק ימשיכו בהמשימה, יראו כולם שהכל יסתדר באופן הכי טוב, ובלי שום צער ונזק ח"ו. תענוג ו'געשמאק' עצום הוא לשמוע היאך שהרבי מספר את מהלך ההתרחשויות תוך שהוא יורד לפרטים הכי קטנים, ועוסק בכל הפרטים עם 'קאך' וחיות מיוחדת.

ענין נוסף הי' בקשר למה שהרעישו בעתונים 'המודיע' וה'אלגעמיינער' כשהתפרסמה תמונה בה מסמן הרבי לשרוק. ונתעוררה השאלה ע"ז, היתכן, והרי ע"פ תורה לכאן אין זה מתאים. והיו כאלו מחסידי חב"ד שטענו שמתביישים הם רח"ל בתנועה שעשה הרבי, ובפרט ממה שעושה ברבים ובהתוועדיות וכו'. ובהתוועדות של פורים, דיבר הרבי בקשר לזה, והסביר שלא רק שאין בעי' עם זה אלא שישנו מקור מפורש לזה בתורה שבכתב (שמואל ב - ו, טז) "דוד מפזז ומכרכר לפני ה'...". וגם בתנאי (אגה"ק ס"ב) כותב אדה"ז "ולא להרחיב פה עליהם או לשרוק עליהם ח"ו" ובמילא צ"ל שישנה ענין השריקה גם בקדושה.

והענין השלישי היתה בקשר להנחת תפילין דר"ת. שבאותה שיחה אמר הרבי שלא צריכים עוד לשאול אם יכולים להניח תפילין דר"ת, כי אצלי ברור שכבר הגיע הזמן שכולם יתחילו להניחם החל מגיל הבר-מצוה. [כידוע שעד אז לא כולם היו מניחים תפילין דר"ת מגיל הבר-מצוה, וההוראה מתי על כאו"א להתחיל היתה מגיעה לאחר שהיו שואלים את הרבי, ובהתאם למצב השואל וכו'..]

פורים תשל"ז – השמחה בערש"ק, הכתרת הלב-שמחה

בשנת תשל"ז חל פורים להיות בעש"ק. באמצע היום מסר הרבי בקבוק יין לידי הרב גרונר והורה לו לירד לביהכ"ס ולחלק ממנו לכל מאן דבעי. ניתן רק לשער איך נתקבלה ההפתעה בקרב ציבור אנ"ש והת', כמובן שכולם החלו לומר לחיים ונהי' שמח וכו'. בזמן שקיעת החמה אמרו עוד לחיים, וכשהרבי הגיע מביתו ל770 זמן קצר לפני תפילת המנחה, וראה איך שכולם אומרים לחיים ושרים ניגונים וכו', עשה תנועות נמרצות בידיו הק' כדי להגביר את השמחה. גם אחרי מנחה, המשיכו לרקוד בשמחה רבה, וכשהופיע הרבי בביהכ"ס והגיע ל'סטענדר' עבור קבלת שבת, עמד שם משך זמן כשהוא מעודד את השירה בהתלהבות.

למחרת, בתחילת ההתוועדות צוה הרבי לנגן 'שושנת יעקב' ובמשך כל הפארברענגען רמז לכו"כ לומר לחיים על כוס מלאה. הרבי גם הורה לא שילך במס"נ ויקיים עד דלא ידע, ובכך יוציא את כל הקהל. בכלל הי' הרבי שרוי במשך כל הפארברענגען בשמחה גדולה ביותר.

בקשר להכתרת אדמו"ר חדש בחצר חסידות גור, דיבר הרבי באחת השיחות על הקשר בין חסידי ליובאוויטש לחסידי גור, ובירך את האדמו"ר החדש שתהי' הנשיאות שלו בהצלחה רבה, ובאופן שהתנהגו אחיו ואביו ז"ל.

פורים תשל"ט – התוועדות רצופת גילויים, ילדי איראן

בתחילת ההתוועדות הי' גילוי עצום. עשרים וחמש דקות, בהם עודד הרבי את השירה עידודים נמרצים, הורה לציבור לומר לחיים בשופי, תוך כדי התבטאויות מופלאות בקשר לאמירת הלחיים וכו'. בכניסתו להתוועדות אמר מיד, שהיות והיום הוא פורים, במילא לא יתחילו עם דיבורים אלא בניגון. אחרי שהחסידיים ניגנו ניגון שמח (הניגון של 'נודע ביהודה') כשהרבי מעודד את השירה בתנועות חזקות ביותר, אמר הרבי, שאם הדברים אמורים בנוגע ל'ניגון' שזה לא כתוב בשו"ע שצריך להיות, עאכו"כ שצריכים מיד להגיד לחיים, וביין דוקא, שהרי זהו פס"ד מפורש, שבפורים צריך להיות לבסומי - וביין דוקא, לחיים, לחיים! כנראה שהקהל התרשל קצת, והרבי אמר "ס'איז א שאד די צייט!" אחדים התחילו לומר לחיים ואחרים ניסו להמשיך לנגן, אבל הרבי הפסיק אותם באמרו "נו! זאגט לחיים, זאגט לחיים!"

אחרי כמה דקות אמר הרבי: אני מציע שאחד המכיר את שפת המדינה שיכריז "הארי-אפ" (=להזדרז) ולהגיד עוה"פ לחיים. "נו! זייט מכריז, זייט מכריז הארי-אפ! זייט מכריז הארי-אפ!" אחד הכריז "הארי-אפ!" והרבי צחק קצת לעצמו, וענה לחיים ולברכה!

אחרי שחלפו עוד כמה דקות, אמר הרבי שהיות ובשלשה פעמים הוי חזקה, מסתמא יאמרו לחיים פעם שלישי.

אח"כ אמר הרבי שכל הנו"ל הספיק רק ל'מועדים לשמחה', אבל היות ושמחת פורים היא הרבה יותר מזה, עד לאופן של 'עד דלא ידע' הרי שבודאי יאמרו לחיים עכ"פ פעם רביעית, ואח"כ יוסיפו להגיד יותר, וכל המרבה הר"ז משובח. והעיקר לא לפלפל בזה אלא להגיד במעשה בפועל, לחיים! כמובן שנהי' רעש וכולם התחילו להשיג לחיים וכו', ואז אמר הרבי: צריכים להכריז ג"כ שספיקא לחומרא, למי שיש ספק אם הוא אמר כבר או חזו בכל הארבע פעמים או לא, ספיקו לחומרא. לחיים ולברכה! אח"כ התחיל הרבי את ניגון ההקפות לאביו בקול גדול ובשמחה רבה, והקהל המשיך אחריו בהתלהבות תיררה.

השיחה הראשונה היתה המשך ישיר לגילויים להם זכינו בתחילת הפארברענגען. הרבי הסביר בביאור מופלא למה נקבעה השמחה דוקא ביין, ולמה נטל היין חלק עיקרי בנס פורים. והביאור: כמו שהיין טמון בתוך הענבים וכדי לגלותו צריך לכתישה, ולפעמים כתישה יתירה, ורק עי"ז מתגלה כחו להיות יין המשמח אלקים ואנשים, כן הוא בבני ישראל, שזה שהם נתונים בצרה ר"ל אינו אלא בדוגמת הכתישה שע"ז מתגלה כוחם העצום.

בשיחה שלאחרי זה דיבר הרבי ע"ד שלימות הארץ והסכנה הכרוכה במסירות השטחים. במובן מסויים, הדברים הפיגו קצת את האוירה המיוחדת. אבל אח"כ הרבי חזר והורה שכאו"א יאמר לחיים.

באותה תקופה יצאו - בהשתדלותו של הרבי באמצעות ר' יעקב יהודה העכט - ילדים רבים ממדינת איראן, היות ואז נעשתה מהפכה בממשלה שם, ונהיתה סכנה ממשית ליהודים אזרחי המדינה. בהתוועדות זו של פורים, הוזמנו מקומות ישיבה מיוחדים עבורם. אחר אחת השיחות, ביקש הרבי מ'יוצאי פרס' שיאמרו לחיים וישירו ניגון משלהם, ומסתמא העולם יעזור להם. מיד כשהתחילו לשיר, פנה הרבי לר' יואל כהן ואמר: אומרים עליך שאתה מהיר לתפוס ניגון. כשסיימו לנגן ניגון משלהם - על הפיוט 'גדל אלוקים חי' - ביקש הרבי עוד פעם שיאמרו לחיים, ולאחר שהם עשו כנ"ל, התחיל הרבי הניגון 'ממצרים גאלתנו'. [מעניין לציין כי ביום הפורים נתן הרבי להרב העכט מעות ליתנם לילדים בשמו, וכן לילדות בשם הרבנית].

בסוף הפארברענגען חילק הרבי משקה לכל אחד שיעשה פארברענגען במקומו עג לחג הפסח, תוך שהוא שואל אצל כו"כ איפה ומתי תהי' ההתוועדות וכו'.

מיד אחרי הפארברענגען, הורה הרבי להסופר החסידי ר' חנוך גליצנישטיין שיכין תקציר מהנאמר בשיחה בנוגע לשלימות הארץ ואי מסירת השטחים וכו', היות ובשושן פורים בבקר הי' צריך להיות ישיבה ב'כנסת' והרבי רצה שרה"מ, מנחם בגין יראה את הדברים לפני כן.

פורים תשמ"א – מאמר בהפתעה בזאל הקטן

בשנת תשמ"א - שנת הקהל, חל פורים להיות בעש"ק. מנחה התפלל הרבי בזאל הקטן למעלה. עם סיום התפילה חזר הרבי לחדרו והקהל החל

להתפזר. גם כסאו של הרבי הי' כבר בדרכו למטה לביכנ"ס הגדול עבור השבת. לפתע יצא הרבי מחדרו ונכנס עוה"פ לזאל הקטן, ואמר שברצונו להגיד מאמר חסידות, ושהוא מבקש שהדלתות יהיו סגורים. (לפני יציאת הרבי, יצא המזכיר הרב גרונור כשבידו בקבוק יין). הרבי המשיך לפינה הצפונית של הזאל (המקום בו הוא מתפלל מנחה בשבתות כשאין התוועדות), והמתין שיחזירו את כסאו. בעודו עומד שם, כרך הרבי את המטפחת על אצבעותיו (כמהגו בק' באמירת כל המאמרים), וכשהובא הכסא התיישב ואמר מאמר ד"ה ליהודים היתה אורה. אמירת המאמר נמשכה כ-12 דקות.

עם סיום אמירת המאמר ביקש הרבי שימזגו לו כוס יין. הרב מענטליק - בלית ברירה - מילא כוס פלסטיק והגישו לרבי. אח"כ ביקשו להביא לרבי את הגביע, אך הרבי סירב להשתמש בו. הרבי אמר לחיים והורה לכל הנוכחים לנצל את הרגעים ולומר לחיים ללא הגבלות. פתאום, הרבי התחיל לשיר 'פרצת', ועמד על רגליו לענות בברכת לחיים ולברכה לכל הנוכחים. לאחר שכולם אמרו לחיים, ביקש הרבי שימזגו כוס נוסף, אמר שוב לחיים, ואח"כ בירך ברכה אחרונה. לפני צאתו הזכיר ע"ד ברכה אחרונה, ויצא מהזאל תוך כדי עידוד השירה בהנפת יד. (בצאתו הבחין שהדלת היתה פתוחה, ואמר למזכיר: הרי דובר שכל הדלתות יהיו סגורות!).

בינתיים התחילו בחורים רבים לחזור ממבצעים, וכששמעו על המעמד הנדיר וההוראה המפורשת של הרבי לנצל את הזמן ולומר לחיים בלי הגבלות, כמובן שההוראה התקיימה במילואה, 7701 צהלה ושמחה!!!

למחרת, בשבת קודש - שושן פורים, התקיימה התוועדות פורים. באחת השיחות אמר הרבי שבאמת היו צריכים לעשות פארבריינגען נוסף לכבודה של ירושלים, אלא שמפאת הדאגה לטירחא דציבורא, יסתפק בפריסת מפה על המזונות וזה יחשב כאילו מתחילים עתה עוד פארבריינגען. הרבי הימשיך וביאר למה בירושלים עושים פורים ביום אחר ולא כשאר כל המקומות בעולם, היות וענין ירושלים הוא כשמו - ירא שלם, ענין השלימות, במילא אם יחגגו פורים עם כל שאר המקומות יחסר ע"ז בהשלימות שלה.

א' מאנ"ש (שה' אחרי קצת לחיים...) ניגש לרבי ורצה שהרבי יתן לו משקה בכוס. הבחורים ניסו למשוך אותו משם, אך ללא הועיל. הרבי הניח פיסת עוגה בכוס שלו, אבל הוא התעקש ואמר שרוצה דוקא לחיים. אז הרבי חיך ושפך משקה ע"ג העוגה שכבר היתה בתוך הכוס!

פורים תשמ"ב – עולת נדבה ל'עד דלא ידע'

בפארברענגען של פורים תשמ"ב, בסוף השיחה השישית דיבר הרבי שעל כל יהודי לדעת ש"ה' ניצב עליו", וצריך לעשות כל התלוי בו בסור מרע ועשה טוב, ועי"ז יכריע את כל העולם כולו לכף זכות. ואף שישנם כאלו הטוענים שזהו רק פשעט"ל בתניא והיכן מוצאים זאת בנגלה? הרי זהו רמב"ם מפורש, שלעולם יראה אדם עצמו שקול וכל העולם כולו שקול וכו' ועי" מעשה א' או דיבור או מחשבה אחת יכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות, ומביא להם ולו ישועה והצלה. וזה אינו חידוש של הרמב"ם ח"ו, זה מגיע ממשה רבינו, ומשה אמת ותורתו אמת. והעיקר שיהי' המעשה בפועל בזה, שיעשה מעשה אחד או דיבור אחד או אפי' מחשבה אחת, וזה יכריע את כל העולם כולו להביא את משיח. וכשמדברים אל אותו ילד - או הילד עם הזקן הלבן - צריך לדעת שאילו מתכוונים... שאכן ה' ניצב עליו... ואם עשה אפי' מחשבה טובה א' הוא יביא את המשיח, כאן ב-770 איסטערן פארקווי כעת במוצאי פורים תשמ"ב, בהתחלת שושן פורים. עאכ"כ אם יחשוב ב' או ג' מחשבות טובות, ועוד שאם יגיע ל"עד דלא ידע" הרי לא ידע כלל לספור את המחשבות...

וכעת ימצאו בציבור א' שיתנדב במס"נ להיות עד דלא ידע, והוא יוציא י"ח את כולם. והכוונה רק לא' ובנוגע לכל השאר שלא יחשבו להורות היתר לשתות יותר מ-4 פעמים וכו', כי לא אליהם מתכוונים. אכן מתכוונים אליהם כשמדברים שצריכים להיות בטל כמרכבה, אבל לא שצריכים להיות כמרכבה לה'משקה' שבכוסית. - עכ"פ שיימצאו אחד שיעשה כנ"ל, ובמילא אח"כ יעשה 'קולע' - כהמנהג מאז, שכך נעשים הראש והרגליים בהשוואה אחת, וירקדו לקראת משיח צדקנו שיבא ויגאלנו למטה מעשרה טפחים...

הרבי חיכה זמן מה, ואח"כ אמר: היות ונמצאים אנו במדינה שכל דבר הולך ע"י בחירות, ובמילא צריכים להמתין עד שיתקיימו הבחירות, ובחירות

חשאיות, ואח"כ יספרו את הפתקאות ויראו מי נבחר להיות המוס"נ וכו' וכו'. אבל ישנו ג"כ הענין של "עולת נדבה" שיתנדב א' על דעת עצמו, ואין להתחשב בזה שיש כאן העניין של 'קופץ בראש' כמו שמוצאים במגילה, כי כאן יהי' ונהפוך הוא, ויהי' המן ארוך ומרדכי ברוך, רק שיעשו מהמן ג"כ בכל לבבך-בשני יצריך שיהי' ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ וכו' (הרבי אחז בידו את המטפחת ונענע ידו לפי הדיבור), שישחטו אותו, כמ"ש בהגדה ב'חד גדיא' (הרבי חיך ואמר: אף שבחב"ד אינם נוהגים לומר זאת, אך הענין נמצא - ש'ושחט' מפרשים 'ומשך' אל גבול הקדושה.

א' מאנ"ש שהגיע מנחלת הר חב"ד באה"ק, אמר לחיים על כוס גדולה, והרבי הצביע עליו ושאל: דאס איז די עולת נדבה? בינתיים הגיע הרב קאזרנובסקי מאחורי הרבי עם כוסית לחיים בידו ואמר לרבי "כל הפושט יד נותנים לו", ואמר לו הרבי: אז מה אעשה לך? ולקח הרבי את בקבוק המשקה שהי' לידו (מרוסי) ומזג לתוך כוסו ואמר לו לחיים ולברכה, ולאריכות ימים ושנים טובות און אפגעב'ן די בעה"ב'סטע אויכעט. אח"כ ניגש ג"כ הרב ליווי.

אח"כ שאל הרבי לה'עולת נדבה', אם יכול הוא לעשות קולע ג"כ. ולאחרי שעשה קולע על השולחן, נהיתה האוירה ב770 מאד שמחה... והתחילו את הניגון הידוע "אי וואדיע מיא ניע..." (בלי המלים) והרבי מחא כפיים בחוזק, כל פעם שמתחיל הניגון שוב מחא כף בחוזק ובאמצע התחיל לעשות תנועות בידו הק' להגברת השירה ואח"כ בשני ידיו הק' ואח"כ בשני ידיו הק' ברציפות בלי הפסק, וממש הייתה השמחה בלי גבול שאין לתארה במילים כלל, שמחה שלא הייתה כדוגמתה זה כבר כמה שנים, וכך שרו ורקדו, ואם הי' נמשך יותר זמן היו מגיעים כבר לכלות הנפש ממש. כל הנוכחים נעמדו על רגליהם בלי יוצא מן הכלל, גם הזקנים שמאחורי הרבי, ורקדו על מקומם בהתלהבות.

באמצע התחילו לשיר על ניגון זה את המלים "ווי וואנט משיח נאו". אח"כ הפסיק הרבי להורות להגברת השירה עם שני ידיו הק', וישב והסתכל על כולם. כשסיימו לשיר, אמר הרבי שהיות ובפורים הרי "קיימו מה שקבלו כבר", שיגידו ניגון של שמח"ת, ושרו את ניגון ההקפות לאביו ז"ל.

אח"כ ניגן "צמאה לך נפשי" ובפסוק 'כן בקודש' שינה הרבי בפעם הראשונה ואמר 'כן בקודש חזיתך מע, מע ארץ צי' בלא מים' ובפעם הב' אמר 'כן בקודש חזיתך לראות נפשו וכבודך'.

פורים תשד"מ – קם רבה ושחטי' לרב זירא

את השיחה הידועה של "קם רבה ושחטי' לרב זירא", עם הביאור הנפלא של הרבי, אמרה הרבי בשבת שלאחרי חג הפורים ה'תשד"מ. הרבי בהתוועדות הסביר את העובדה, התמוהה לכאורה, שהשיחה לא נאמרה בחג הפורים עצמו, בכך שהדברים שנאמרו בפורים הועברו בשידור חי ותורגמו לשפת המדינה, והי' חשש שלא יובנו באופן הראוי. כן הורה הרבי שהשיחה לא תודפס בלה"ק ובשפת המדינה בסגנון שנאמרה מחשש הנ"ל. ואכן, לאחר מכן, כאשר ר' דוד פלדמן הכין והשלים את עריכת השיחה והדברים נמסרו לרבי להגהה לצורך פרסומם בכפר חב"ד, הרבי כתב "ת"ח ות"ח על הסיפור הנאה".

פורים תשמ"ה – התוועדות נוסח שנות היו"ד

ההתוועדות בש"פ תשא, השבת שלאחרי פורים בתשמ"ה הי' משהו מדהים שכמעט לא מצא אח ורע באותן השנים. אנ"ש שנכחו באותה עת ב770 מספרים שהאוירה היתה כ"כ 'חמה', ה'קירבה' שהרגישו כולם לרבי היתה באופן שהזכיר את הפארברענען'ס משנות היו"ד! הרבי דיבר כמה שיחות שלימות באופן ישיר לאנשים פרטיים, כשהוא תובע שיאמרו לחיים בלי הגבלות. בין השיחות פנה הרבי להמון נוכחים ורמז להם שיאמרו לחיים בה בשעה שהוא מעודד את השירה בהתעוררות של שמחה יוצאת מן הכלל. הרבי תבע שכולם יאמרו לחיים, עד שכלו כל בקבוקי היין שהיו בביהכנ"ס באותו זמן. אז שלחו משיחה למעלה לרוקן את ה'חדר' של ר' מאיר הארליג מכל היין, והביאו למטה קופסאות שלימות של יין. ה'עולם' התחיל לומר לחיים לרבי... הקירוב וה"אויפגעלייקט" שהיתה ניכרת על פניו של הרבי היו באופן שא"א לתאר כלל. אחרי שהרבי עזב את 770 באותו מו"ש, יצאו התמימים בריקוד נלהב שארכה שעות לתוך הלילה, תוצאה והמשך טבעי

לבטא את רגשות השמחה שבער בכולם מהגילויים העל-טבעיים של היום. (לתיאור מפורט של אותה התוועדות, ראה ביומן בפירוט יתר).

פורים תשמ"ח

פורים של שנת תשמ"ח זכור לכל אלו שהיו בבית חיינו באותו זמן כ"חדוה תקיעא בליבאי מסטרא דא וכו". יש לזכור שי"ד באדר עדיין הי' בתוך השלשים מכ"ב שבט, והרבי הי' בביתו. זו היתה השנה הראשונה שלא הי' פארברענגען, והרבי אפי' לא הגיע ל770 להפלל התפילות עם על הצבור.

אחרי תפילת שחרית בבית הרבי, ר' שלמה קונין התחיל לשיר 'ויהי בימי אשורוש', והרבי עודד השירה בידו בדרכו למעלה. הדבר חיזק קצת את רוחם של החסידים והתחילו לרקוד.

אחרי תפילת מנחה, הרבי אמר שיחה ובאמצעה גם מאמר כעין שיחה ד"ה מגילה נקראת. כשהרבי דיבר ע"ד הענין של "כל הפושט יד נותנים לו", זלגו דמעות מעיניו הק', והרבי הסביר איך שאנו מבקשים מהקב"ה ג"כ וגם הוא 'חייב' - כביכול - לקיים כל הפושט יד נותנים לו.

יומן מבית חיינו – פורים

תהא שנת מלך המשיח

יום חמישי י"ד אדר - יום הפורים

התוועדות

בשעה 9:30 נכנס כ"ק אד"ש להתוועדות.

כל אותו הלילה התוועדו ב770 עד הבוקר. כולם שתו משקה בלי הגבלות והי' שמחה גדולה.

יום ש"ק, ט"ז אדר – פר' כי תשא:

בבוקר הגיע כ"ק אד"ש בשעה 9:30 לערך. כשנכנס לג"ע התחתון אמר לר' יוסף וואלדמאן שעמד שם (בד"כ אומר לו כ"ק אד"ש את ה'רש"י שידבר בהתוועדות) "די רש"י וועט זיין ויעבור ה' על פניו".

כשנכנס כ"ק אד"ש לתפילת שחרית (בשעה 10:00) כשעבר ליד ריל"ג במקום לומר כרגיל כשיש התוועדות "ס'וועט זיין א פארבריינגען", אמר "די פרש"י וועט זיין ויקרא בשם ה".

על הרש"י שאמר כ"ק אדמו"ר להר' וואלדמאן (ד"ה "ויעבור ה' על פניו") כבר דיבר אד"ש כמה פעמים (בתשמ"א ועוד), ושמעתי שריל"ג אמר לכ"ק אד"ש לפני שירד לתפלת שחרית, שכ"ק אד"ש כבר דיבר על דרש"י זה כמה שנים לפני"ז. ולכן כשירד כ"ק אד"ש לתפלת שחרית החליף את הרש"י לרש"י אחר.

התוועדות ש"ק

ההפתעה הגדולה של פורים התרחשה בהתוועדות זו של ש"ק:

התוועדות זו היתה מאד מיוחדת, ומאוד שטורעם'דיק ולעבעדיק, יוצא מן הכלל לגמרי - בעיקרה היתה ההתוועדות כהמשך מפורים. בהתוועדות זו היו גילויים שלא הי' כמותם כבר שנים. אפילו השיחות היו שלא כרגיל כלל וכלל.

כמובן אי אפשר לזכור כל מה שהיה (מפני ריבוי הפרטים) - אבל בל"ג ובעזשה"ת אשתדל לכתוב כל מה שאני זוכר.

להתוועדות ירד כ"ק אד"ש (עשר דקות מאוחר מהרגיל) ב1:40. עשה קידוש (כדרכו בק'). ר' יואל כהן התחיל הניגון של השנה "וידעו כי אתה וגו'" - כבר פה התחילו כולם לראות שזה לא כרגיל כלל וכלל. כבר בניגון הזה עשה כ"ק אד"ש הרבה עם ידיו הק' באופן יוצא מן הכלל, ושלא כרגיל כלל וכלל.

השלמות ענייני הפורים בשבת

תוכן השיחה הראשונה הי'. שאע"פ שלכאורה לא מצינו בשבת זו שום ייחודיות, הרי בהכרח לומר שכן ישנם כמה דברים מיוחדים. והם: (א) שבת זו היא "ויכולו" דימי הפורים. (ב) ימי הפורים סמוכים ממש לשבת. (ג) יום הט"ז בחודש שייך במיוחד לפורים, כיון שמצינו בגמ' שצריך לשלול יום זה שאסור לקרוא בו במגילה, מה שלא מצינו על ימי חודש ניסן למשל, וזה עצמו ראי' שיום זה יש לו שייכות מיוחדת לפורים.

בין השיחות נגש ר' זלמן גורארי' לכ"ק אד"ש וביקש ברכה עבור הגרז"ש דווארקין, ואמר כ"ק אד"ש אמר. ר' שלמה קונין הביא גביר א', ובין השיחות נגש עמו לכ"ק אד"ש. בין הדברים אמר כ"ק אד"ש להגביר שר' ש.ק. גם הוא יכול להגיד לחיים כיון שהוא גם יהודי. גם אמר כ"ק אד"ש להגביר - "שיהי' בשלום". הלה לא הבין את הכוונה בזה. ושמעתי שכבדרך חזרתו של אותו גביר לביתו הייתה לו תאונה עם הרכב, וכל האנשים שהיו שם ניזקו, חוץ ממנו ומאשתו. [ואז הבין כוונת הברכה].

דיבר בחריפות על הגזירה האיומה של "מיהו יהודי". וכן דיבר על המצב באה"ק בחריפות. - יש לציין שזה כבר זמן רב שכ"ק אד"ש לא דיבר ע"ז, ועכשיו כשדיבר הי' זה מחמת שבאה"ק אירעו כו"כ ארועים לא טובים כשכמה אנשים נהרגו, וכו'.

בסוף ההתוועדות נגנו הניגון "וידעו כי אתה וכו'" וכ"ק אד"ש עודד בידיו הק' באופן שאין לתאר. באמצע הורה לר' מאיר אבוחצירא לשרוק והי' שמחה עצומה מאוד, ניגון זה נמשך כחמש דקות.

אח"כ אמר בנוגע להטנקיסטים וכו', ואמר שיהי' בפועל ה"וידעו כי אתה" ובשמחה וטוב לבב. וסיים בקול רם "לחיים".

עד דלא ידע – בסוף הפארבינגען

ההפתעה הגדולה של התוועדות זו אירעה בסיום ההתוועדות דוקא. א"א לתאר זאת על נייר!!!

כ"ק אד"ש הכריז: "אזוי ווי מ'גייט מאכן ברכה אחרונה - די וואס ווילן זאגן לחיים אויף משקה, זאלן גלייך אריינכאפן! בזריזות גדולה. און איינער איז כדאי ער זאל זיך מתנדב זיין און זאל פראווען "עד דלא ידע" מוציא זיין כל הקהל כולו". (כיון שהולכים עכשיו להגיד ברכה אחרונה - אלו הרוצים להגיד לחיים על משקה עכשיו שיעשו כן מיד ובזריזות הכי גדולה, וכדאי שא' יתנדב ע"ע לשתות עד דלא ידע ויוציא את כל הקהל כולו).

כמובן שמיד התחילו כולם לומר לחיים, ונעשה מהומה גדולה והי' "זייער פריילאך און לעבעדיק" - וכ"ק אד"ש ענה לכולם "לחיים ולברכה". אח"כ שרו "איי וואדיעמיע", וכ"ק אד"ש אומר כל הזמן "לחיים ולברכה" בשמחה עצומה. ומעודד השירה מאוד חזק בשתי ידיו הק' באופן שא"א לתאר, וכל הקהל הי' מאד בשמחה וכו'.

לפועל לא לקח אף א' על עצמו להוציא את כל הקהל כולו ב"עד דלא ידע". וכ"ק יצא והתחיל "כי בשמחה".

חסידות ולרוץ לעסוק בענייני מבצעים!

“מחא לו כ”ק אד”ש כפיו במהירות גדולה”

שיחה ראשונה ארכה כשעה - לאחר שיחה זו ניגנו “ייהי בימי אחשוורוש”, וכ”ק אד”ש עודד בידי הק’ ממש מאד חזק, והי’ זייער לעבעדיק, וסבב ראשו הק’ לארבע רוחות הבכנ”ס כמה פעמים.

באמצע השירה הורה לר’ שטיינמיץ שי’ לומר לחיים - הנ”ל לקח כוס קטנה ורצה להגיד לחיים! אבל כ”ק אד”ש הורה לו בידי הק’ שהכוונה היא לכוס גדולה דווקא. הלה אמר לחיים על כוס גדולה ושתה לאט לאט. לאחר שגמר הורה לו כ”ק אד”ש בידי הק’ שיאמר עוד פעם לחיים על כוס גדולה, ואכן עשה כך ושתה לאט לאט כי היה קשה לו לשתות. בכל העת ששתה את הכוסות, הביט בו כ”ק אד”ש עם חיוך על פניו הק’, וסבב את ידיו הק’ להגברת השירה. כשגמר לשתות את הכוס השני, מחא לו כ”ק אד”ש כפיו במהירות גדולה! כעין נתינת תודה. וכ”ז הי’ בחיוך רחב על פני כ”ק אד”ש - אח”כ עודדו עם ידיו הק’ להגברת השירה.

אח”כ באמצע השירה סבב כ”ק אד”ש את שני ידיו הק’ יחד באופן חזק ומהיר ביותר על משך זמן קצר, ובכלל היה אז כ”ק אד”ש ‘זייער לעבעדיק’ - ‘פריילאך’, וסבב את ראשו הק’ לד’ הרחות, תוך תנועות נמרצות בידי הק’. א’ הילדים עודדו עם ידיו מאד חזק, וכ”ק אד”ש עודדו באופן מרוצה.

השירה ארכה כ-15 דקות בערך.

“עד דלא ידע” לסופרים ולרבנים

אח”כ אמר: בהמשך להמדובר לעיל שבשבת שלאחרי פורים נפעל הענין ד’ויכולו’ - העילוי והשלימות, עד לתכלית השלימות דכל ענייני הפורים, הרי מובן, שזהו הזמן המתאים להשלים את כל העניינים שמסיבות שונות החסירו בימי הפורים.

והנה, א’ העניינים העקריים בימי הפורים הוא - הציווי ד”מחייב איניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע”... ולכן, אלו שלא קיימו ציווי זה בימי הפורים, מאיזו סיבה שתהי’, יכולים להשלים זאת ביום השבת שלאחרי הפורים.

ובמיוחד נוגע הדבר לאלו שעוסקים במלאכת הקודש, מלאכת שמים - אשר מכיון שמלאכה זו דורשת דעה צלולה ומיושבת, יש להם “תירוץ” שלא יכלו לקיים את הציווי ד”עד דלא ידע”. ולדוגמא: “סופר”, שמלאכתו מלאכת שמים, צריך להזהר בכתיבת האותיות בתכלית הדיוק, ועד כדי כך שאפילו נקודה קטנה בלבד נוגעת ביותר, ועד כדי כך שאם יתחלפו האותיות - הרי זה מחליף עולמות!!!

ובמילא, כאשר באים ימי הפורים - נזהר בתכלית שלא יבוא למעמד ומצב ד”עד דלא ידע”, ונזהר בזה לא רק כאשר צריך לעסוק במלאכת שמים זו, אלא מכיון ש”מצוה גוררתה מצוה” - נזהר בזה במשך כל המעט-לעת כולה, גם ביום וגם בלילה...

תקוות שהסופר שאליו מכוונים הדברים - בין ויזדרז בעצמו להשלים את הענין ד”עד דלא ידע”, ולא יאלצני לפרש את שמו ושם אמו. ויה”ר שעי”ז תהי’ לו הצלחה בעבודתו במלאכת שמים במשך כל השנה כולה - בנוגע לכשרותם של כל ספרי התורה, ובמיוחד בכתיבת ספרי תורה הכלליים שתכליתם ומטרתם לאחד את כל בני”.

מיד אחרי השיחה (שארכה כעשר דקות) פנה כ”ק אד”ש להסופר ר’ צירקינד שי’ ורמז לו לומר לחיים - הנ”ל לקח כוס קטנה ורצה להגיד לחיים - אבל כ”ק אד”ש רמז לו עם ידיו הק’ שהכוונה היא לכוס גדולה דווקא, וכך עשה. מיד אח”כ פנה אליו כ”ק אד”ש ורמז לו בשתי אצבעותיו הק’ לומר פעם שני’ לחיים על כוס גדולה, וכך עשה ואמר לחיים. כ”ק אד”ש ענה לו “לחיים ולברכה”.

והנה, תוכן ענין השבת הוא תענוג, ולכאור’ הוי סתירה לפורים שענינו הוא ענין המסי”נ. והביאור הוא שהתענוג דשבת זו הוא תענוג כזה שבא לאחרי המסי”נ, היינו שענין המסי”נ חודר לכל כוחות האדם עד לכח התענוג, ולכן לאחר פורים דוקא צריכים לעסוק במסי”נ בענין המבצעים באופן של עד דלא ידע.

מסירות נפש על מבצעים

אח”כ קישר זאת לסיפור כ”ק אדמו”ר מהוריי”צ אודות מה שקיבל אדה”ז מר’ מרדכי הצדיק ששמע מהבעש”ט - “עס קומט אראפ א נשמה אויף דער וועלט, און לעבט אפ זיבעציג אכציג יאר צוליב טובה טאן א אידן בגשמיות ובפרט אין רוחניות”. וביאר כ”ק אד”ש ההוראה מסיפור זה בק”ו מר’ מרדכי הצדיק, שעבודתו היתה בתכלית ההפלאה וכ”ש לאנשים כערכנו שכמה שיפליג במעלת עצמו לא יחשוב שמעלתו היא כר’ מרדכי הנ”ל.

וסיפר כ”ק אד”ש: מספרים על אחד שנהג ל’הדר’ בהכרת מעלת עצמו שנטפלו אליו כמה חסידים והשכיבוהו על השלחן “ויש אומרים אז מ’האט אים אויך אריינגעצימבלט...”. הדבר הי’ בפורים כך שיכול הי’ לתלות זאת בכך שהיו נמצאים במצב של “לבסומי עד דלא ידע”. לאחר שגמרו המלאכה, נעמד הלה ואמר: בשלמא על הכבוד שלי יכול הנני למחול במחילה גמורה, אבל על “כבוד התורה” אינני יכול למחול. (כשאמר כ”ק אד”ש המילים בשלמא כו’ חייך מאוד).

בהמשך האריך כ”ק אד”ש לדבר, על הצורך למסור את נפשו ולהניח את תורתו ועבודתו כדי לעשות טובה ליהודי ברוחניות. ומכיון ש”לא איתנו יודע עד מה”, ומהי הפעולה אשר לשמה ירדה נשמתו לעוה”ז - הרי פשוט שיש להשתדל ולהרבות בעניין זה ככל האפשרי.

בקשר לזה סיפר אד”ש את הסיפור המפורסם אודות חסיד אדה”ז ר’ יוסף מביעשענקאוויטש, שאמר לו אדה”ז כי “לטובת נשמתך טוב יותר להיות בעל עגלה מלהיות רב”, ונתגלגלו הדברים שלאחרי יותר מעשר שנים, בא’ מנסיעותיו פגש יהודי שנתרחק מיהדותו ועשאו ל”בעל תשובה”.

והקשה אד”ש, הן אמת אשר ע”מ לקרב יהודי צריכים למס”נ, אך מה התוכן והכוונה בזה שהי’ צריך להיות ‘בעל-עגלה’ המתעסק בסוסים ובתבן, במשך כל כך הרבה זמן, אותו יכל לנצל לתורה ולעבודה, ואפילו להיות “משפיע חסידות”, כפי שאכן נצטווה אח”כ!?! והפלא הגדול הוא, שאדה”ז לא אמר לו ולא כלום מהי הכוונה שטמונה בזה!

ויש לומר, שהצורך בכל זה הי’ כדי לפעול אצלו את הענין ד”לב נשבר”. ועכ”פ יהי’ הביאור בסיפור הנ”ל איך שיהי’ - הרי בנוגע לעניינינו רואים מסיפור זה שהי’ צורך בענין של ירידה מ”למדך” ל”בעל עגלה”, תכלית הביטול, “לא ידע” - ודווקא עי”ז השלים את הכוונה, כולל - שעי”ז נתעלה אף הוא לדרגה נעלית יותר, ובלשון אדה”ז: לטובת נשמתך!

כן הוא בעבודה ב”מבצעים” - אין ברירה אלא לעסוק בזה, אבל ההתעסקות בזה היא “כפי שכפאו...” - אינני רוצה לסיים את הלשון... מכיון שמדובר כאן בכפי’ שנעשית עי’ יהודי, בשליחותו של כ”ק מו”ח אדמו”ר נשיא דורנו, אשר “גלה סודו אל עבדיו הנביאים”!...

ואף שכבר התרוצץ בכל הרחובות, ועסק בענייני מבצעים, ובנוגע לפועל - לא ראה פרי טוב בעמלו, לא “נס פורים”, ולא “כי תשא את ראש בני ישראל!” - הנה על זה באה ההוראה מיום השבת שלאחרי פורים - שהעבודה בכל ענייני ה”מבצעים” צריכה להיעשות מתוך תענוג, שבזה - ב’ פרטים: (א) מס”נ זו חודרת בכל מציאותו, היינו, שזוהי כל מציאותו ובזה הוא התענוג שלו, (ב) מובטח לו שסוכ”ס יראה את העילוי שנפעל עי’ עבודה זו - הן בנוגע לעצמו, והן בנוגע לפעולה עם הזולת.

לסוף אמר: ההוראה בפועל ממש הוא שצריכים לסגור הגמרא או הספר

כל הזמן הנ"ל הי' כ"ק אד"ש מביט על הסופר עם חיוך על פניו הק', כשבדור הק' מגביר את השירה.

ניגנו "איי וויאדיעמיע" - וכ"ק אד"ש הגביר את השירה כל הזמן בידיו הק' באופן נורא - אח"ז החליפו את התיבות ל"ווי וואנט משיח נאו" - וכ"ק אד"ש כנ"ל הגביר את השירה באופן שאין לתאר.

אח"כ אמר: בהמשך להאמור לעיל, ישנו סוג נוסף שגם אצלם מודגש הצורך לנצל את יום השבת כדי להשלים את החיוב "לבסומי בפוריא עד דלא ידע" - רבנים מורי-הוראה בישראל, שצריכים להיות תמיד בדעה צלולה, כדי שיוכלו להשיב לשואלים, שהרי שתוי אסור בהוראה. - כיצד יכול לקיים את הצויו ד"לבסומי בפוריא עד דלא ידע" - טוען הוא - בידעו שכל רגע עלולה להגיע אליו שאלה שיצטרך לפסוק בה!

אילו הי' רב בקהלה קטנה - הי' שייך שיקבע זמן מיוחד שיכולים לשאול אצלו שאלות, ואז הי' יכול למצוא זמן כדי לקיים את הצויו "לבסומי בפוריא", אבל מה יכול לעשות - טוען הוא - כשמריצים אליו שאלות מכל קצווי תבל?!... וכי הוא יכול להגביל את כל העולם כולו שיפנו אליו רק בזמן מסויים?!... אין לו ברירה אלא להיות "מפוקח" (ניכטער) במשך כל היום כולו!

ומה שצריך לקיים את הצויו ד"עד דלא ידע" - נוהג הוא כדעת הפוסקים שיכולים לצאת יד"ח "עד דלא ידע" עי"ז ש... הולך לישון, ובפרט - כשישן "שינה עמוקה" שאז - "לא ידע בין ברוך מרדכי לארור המן".

ולכן, העצה היעוזה - להשלים את החיוב ד"עד דלא ידע", ביום השבת שלאחרי פורים, שהרי ביום השבת בלאו הכי אינו עוסק בפסקי דינים, מכיון שאין דנים בשבת.

כאן דיבר אד"ש כמאסר המוסגר, אודות אלו שפועלים שלא כדבעי, בנוגע ליהודי רוסיה, על אף שלא שימשו מימיהם בהוראה.

ואח"כ אמר: ונחזור לענייננו, שאותם רבנים שהיה להם תירוץ שלא לקיים את החיוב "לבסומי בפוריא עד דלא ידע", יכולים וצריכים להשלים זאת ביום השבת שלאחרי הפורים. ובפרט שענין זה נוגע גם לבעלי-בתים שלהם: כאשר הבעה"ב רואה שבמשך כל המעל"ע דפורים היה הרב מפוקח לגמרי - הוא ראה אותו בביה"כ בעת התפלה וקריאת המגילה, ואח"כ בא לביתו לתת לו "משלוח מנות", ולויה אותו ונתן לו את כל הכיבודים וכו', וראה שבמשך כל הזמן הי' הרב מפוקח לגמרי, ולא ניכר עליו ענין של "לבסומי" כלל. הנהגתו היתה בתכלית המתונות, ועד כדי כך שאפילו המיבטא "אקצענט" שלו הוא בתכלית הדיוק בהתאם לכללי הדקדוק.

וא"כ חושב הבעה"ב לעצמו - אם הרב, שצריך להדר במצוות יותר ממני, אינו מוצא לנכון לקיים את הצויו "לבסומי עד דלא ידע", אני עאכו"כ!

ומכיון שכן, צריך הרב להבהיר לבעלי בתים, שלא יחשבו שאין צורך ח"ו לקיים את הצויו "לבסומי עד דלא ידע", אלא שהוא, בתוקף מעמדו בתור רב, שצריך להשיב ולפסוק שאלות בתורה - אין לו ברירה, ואינו יכול לקיים צויו זה. ולכן צריך הוא להראות להם שבשבת שלאחרי פורים, כאשר אינו צריך להשיב ולפסוק דינים - אזי משלים הוא את הצויו ד"לבסומי עד דלא ידע"!

בסיום השיחה לימד אד"ש "זכות" על אותם רבנים, ממה שארע אביר לויק, שה'מתנגדים' הלשינו לשלטונות, ע"כ שהוא שתה י"ש לשוכרה ואח"כ רקד עם סנדלר...

העכברים ועקרת הבית

אח"כ דיבר כ"ק אד"ש בנוגע לגזירת מיהו יהודי, שבתקופה האחרונה רואים שמהרבנים הספרדים נוספו צרות בענין זה וכו', והוסיף "אין כאן המקום להאריך בדבר המבהיל שהוא הפך שבחם של ישראל, ובפרט שישנם כאלו שממתינים בקוצר רוח מתי ישמעו איזה דבר שיוכלו לנצל אח"כ כדי לגרום

לענין של מחלוקת בישראל.

"במהלך ההתוועדות, שנמשכת כמה שעות, מדברים ריבוי דברי תורה, וכ"ז לא מעניין אותו, הדבר היחידי שמעניין אותו בכל ההתוועדות, הוא שמא יצליח לשמוע משהו שיוכל אח"כ לנצל בכדי לעשות שמח..."

והמשיך: "יש לומר ע"ד הצחות מה דאמרי אנשי, שעכברים מהווים דבר בלתי רצוי, וכפי שרואים במוחש שעקרת הבית עושה כל המאמצים להשמיד ולבער את העכברים מביתה. מלבדה יש עוד מי שרודף את העכברים והוא החתול. אבל יש חילוק גדול בין רדיפת עקרת הבית את העכברים לבין רדיפת החתול. עקרת הבית אינה רוצה שישרצו העכברים בביתה אבל החתול רוצה לעשות מהעכברים דם ובשר כבשרו.

ועד"ז בענייננו שישנם כאלו שמחכים וממתינים אולי ישמעו איזה משהו שיוכלו לנצל בכדי לעשות "שמח" במחנה ישראל.. כמו אותו חתול שרודף אחרי העכבר בכדי שיהי' לו שמח ויהי' העכבר דם ובשר כבשרו..

ולכן אין להעריך בדברים האלו והטעם שכן מזכירים אודותם הוא משום שכולי האי ואולי תועיל פעולת הדיבור דעקימת שפתיו הוי מעשה".

לאחר דברים אלו המשיך אד"ש ואמר: "בהמשך להמוזכר לעיל אודות חלקם של הספרדים בזה [בקשר עם תיקון החוק ד'מיהו יהודי']- הרי מכיון שנמצא כאן רב של קהילה ספרדית, הנה לכל לראש ימלא מה שהחסיר בקיום הצויו ד"עד דלא ידע", ובפרט שאין לו לחשוש שמא יראהו במצב של עד דלא ידע - מכיון שבני קהילתו אינם נמצאים כאן. והעיקר שישתדל לפעול בכל יכולתו על הספרדים הנ"ל במוגע לתיקון חוק מיהו יהודי.

וכמובן שאותו רב שאליו מכוונים הדברים, לא יאלצני להזכירו בשמו, אלא ימהר לקיים הענין דעד דלא ידע, ולא יקרה דבר אפילו כאשר יצא בריקוד חסידי באם יהי' הדבר אפשרי מצד הגבלות המקום.. ועכ"פ יגן א פורים'דיקער ניגון מתוך שמחה רבה".

אחר הדברים האלו הורה אד"ש להרב העכט שיאמר לחיים על כוס גדולה, ואח"כ סימן לו בשתי אצבעות שיאמר לחיים פעם נוספת, וכשגמר הכוס השני, החל אד"ש לנגן "אין אדיר" ועשה מאוד חזק בשתי ידיו בשטורעם גדול שאין לתאר, ועודד השירה בראשו הק' בתנועות לד' רוחות ביה"כ.

וכמובן שהי' מאוד לעבעדיק והקהל שרו הניגון "אין אדיר" בתוקף, ואד"ש עודד כל הזמן הגביר את השירה באופן נורא. אח"כ הי' מאמר כעין שיחה ד"ה כי תשא את ראש. אח"כ ניגנו ניגון וכ"ק אד"ש עיין בהחומש כשכל הזמן עושה בראשו תנועה להגביר השירה וכו'. וכן פעם א' עשה גם עם היד אף שהי' באמצע להסתכל בחומש.

שהספרדים והאשכנזים יאמרו לחיים

אח"כ שאל שאלות ברש"י ד"ה ויקרא בשם ה'. ואח"כ אמר: בנוגע לשאלות ברש"י שנשארו מהשבת שעברה עבור המשתתפים בהתוועדות שיתרצו, באופן ד"תן לחכם ויחכם עוד", הרי תירצו כו"כ תירוצים ועוד מעט נראה אם התירוצים שתירצו אכן מיישבים השאלה או שצריכים עדיין להענין ד"תן לחכם ויחכם עוד"..

אחר זמן אמר שהתירוצים אינם מיישבים השאלה, וביאר בפרטיות מדוע, ולבסוף ביאר כ"ק השאלה בעצמו.

אח"כ אמר, שאמנם התירוצים שכתבו מיישבים כו"כ שאלות אחרות, אך ה'קלאץ קשיא' שנשאלה ע"ז לא תירצו מאומה. ואח"כ הוסיף: ומ'קלאץ קשיא' אחת לחברתה: בהמשך להמדובר אודות הרב של קהילה הספרדית, שישלים את הצויו ד"לבסומי עד דלא ידע" מתעוררת קלאץ קשיא, מדוע רק הרב? ומה עם שאר הספרדים שאינם רבנים? ובכן, ראוי שיעשו כן כל הספרדים הנמצאים כאן. ובפרט שנמצא כאן הזוכה בגורל ממדינת צרפת, שכיון שבא לכאן בשליחותם של כל המשתתפים בהגורל, מובן שהפעולה

וההנהגה שלו קשורה ושייכת עם כל אלו שבשליחותם בא לכאן.

אינני יודע אם הוא יודע אידיש אם לאו, ועכ"פ יתרגמו לו את הדברים לצרפתית או ללשון הקדש, והעיקר שיאמר לחיים, ויחד עימו כל הספרדים הנמצאים כאן.

אח"כ אמר: "איפה הם הזוכה בגורל, שיאמרו לחיים!". והוסיף: "שיאמרו להם בצרפתית". ואז קם א' והכריז בצרפתית שהזוכה בגורל יאמר לחיים. ואמר לו אד"ש שיכריז שכל הספרדים יאמרו לחיים! וכן עשה. כהנ"ל לקח משך זמן, ואד"ש אמר בצרפתית שיאמרו יותר מהר, והוסיף יישר כח בצרפתית. ואמרו לחיים ואמר להם אד"ש לחיים ולברכה, ואח"כ התחיל לנגן "האדרת והאמונה". ושרו מאוד בשטורעם ובתוקף גדול.

בזמן השירה ענה לחיים ולברכה לכו"כ ספרדים שאמרו לחיים, וכן עודד השירה בתנועות ידים נמרצות ביותר.

אח"כ שאל השאלות בזהר.

ואח"כ אמר: בנוגע להמדובר אודות אמירת לחיים בכדי להשלים הציווי של "לבסומי עד דלא ידע", - הרי מובן מעצמו שאין זה ענין השייך דוקא לספרדים בלבד, כ"א שגם האשכנזים. ואדרבה: הרי כל הענין דפורים הו"ע דאחדות ישראל ואהבת ישראל, ובלשון המגילה "ישנו עם אחד", ולכן יתאחדו גם האשכנזים עם הספרדים באמירת לחיים ומתוך שמחה גדולה, שלמעלה ממדידה והגבלה, "עד דלא ידע".

ומאמירת לחיים, לחיים ולברכה, אמירה שתהי' באמיתיות וכו' - ימשכו כל עניני הטוב והברכהבגורל, לכא"א מהמתוועדים בתוך כלל ישראל, ועד שבקרוב ממש נזכה לזמן כזה שיהי' כולו משקה, ובלשון הידוע "יה"ר שנזכה לשתות כשיהי' כולה משקה", ביחד עם שמיעת "געשמאקע" דברי חסידות - מפי משיח צדקנו שילמד תורה את כל העם כולו בעגלא דידן ממש.

לאחרי השיחה נעשתה מהומה גדולה, כיון שכולם רצו לומר לחיים. נגנו ניגון וכ"ק אד"ש עודד מאוד חזק בידיו הק'. וענה לכולם לחיים ולברכה.

באמצע הורה להר"י יוזביץ' לומר לחיים על כוס גדולה.. הוא רצה לומר לחיים אך לא נשאר יין כי כולם כבר שתו הכל. כ"ק אד"ש הסתכל עליו הרבה זמן וחיכה שיאמר לחיים, ולאחרי זמן הביט בו אד"ש עוה"פ בחיור על פניו. והנ"ל ניגש לאד"ש לקבל יין מכוסו של אד"ש... אך אד"ש עשה בידו תנועת ביטול, ולא נתן לו מכוסו. הורה לעוד כו"כ אנשים לומר לחיים בכוסות גדולים. הורה לר"ב גורודצקי לומר לחיים לבנו ולחתנו (לפני זמן פרצה שריפה בבית המסחר שלהם..). בינתיים הלכו להביא יין. ומשך כל הזמן הזה הי' אד"ש בשמחה גדולה ועודד השירה בתוקף. גם לכמה ילדים שאמרו לאד"ש לחיים עודדם ביותר. בינתיים הובא יין ונעשתה מהומה גדולה כיון שכולם רצו לומר לחיים. כהנ"ל שהורה להם אד"ש לומר לחיים, אמרו עכשיו כיון שהגיע היין. כל משך הזמן הזה הי' אד"ש בשמחה עצומה ומאוד שטורעם ולעבעדיק שא"א לתאר כלל וכלל. במשך כל הזמן הנ"ל עודד כ"ק אד"ש בידיו הק' להגברת השירה.

ר' אשר ששונקין מספר באמצע ההתוועדות

ר' אשר ששונקין שי, א' מזקני אנ"ש שהי' במאסר משך הרבה שנים ברוסיה, השתכר קצת (הי' לו י"י"ש ושתה כבר מהשיחה השני' כשאמר אד"ש שה'סופר' יאמר לחיים), ובאמצע השירה הכה על השולחן וצעק "אני הוא הזוכה בגורל מרוסיה" וסיפר סיפור שקרה איתו ברוסיה, שחקרו אותו במשפט ושאלו אותו על הצדיק מליובאוויטש... - סיפר באריכות עם ריבוי פרטים כשכל הזמן אד"ש מביט עליו ומקשיב להסיפור. וכשגמר אמר לחיים וענהו אד"ש לחיים ולברכה.

אח"כ אמר אד"ש "אויב ער געדיינק אלע פרטים פון יענער סיפור דארף מען פרעגן א רבי צי ער האלט שוין בא "עד דלא ידע". (אם הוא זוכר כל פרטי הסיפור יש לשאול רב אם הוא אוחז כבר בעד דלא ידע).

אח"כ הלך ר' אשר הנ"ל ריקוד עם שפערלין שי' לצד כ"ק אד"ש. כ"ק אד"ש סובב ראשו הק' לעברם וסימן לר"ע חזנוב שיצטרף עמהם בריקודם, ואכן הצטרף. וכ"ק עודד בידו הק' לעברם מאוד חזק, והי' זייער לעבעדיק. גם כעת סובב כ"ק את ראשו לארבע רוחות ביה"כ, ועודד השירה בידו הק'. אח"כ התחיל עוה"פ הנ"ל לצעוק והכה על השולחן אבל הקהל לא הניחו לדבר. וניגנו מאוד חזק כדי שלא יבלבל הסדר דההתוועדות.

ריל"ג כעס עליו מאוד ועשה לא סימנים שיפסיק. אח"כ החל ריל"ג לילך לכוונו (הי' בצד השני) כדי להפסיקו, וכ"ק אד"ש סובב אליו ראשו הק' ועשה לריל"ג בתנועת ביטול כאומר שיניחהו. וחייך אליו.

הקהל המשיך לנגן חזק כדי שלא יפריע הנ"ל. ואז אמר כ"ק אד"ש: "וואס וועט אייך העלפן אייער זינגען, און אייער שטערן אים, אז ער האט זאכן וואס ער מוז דערציילן" (מה תועיל לכם השירה שלכם, וההפרעה שאתם מפריעים לו, בשעה שיש לו דברים שהוא מוכרח לספר).

גם אמר: "אויב ער איז אזא מצב ווען ער האלט ביי 'ידע', קען מען זיך פארשטעלן וואס וועט זיין ווען ער וועט האלטן ביי 'לא ידע'.. (אם הוא בכזה מצב כשהוא אוחז ב'ידע', ניתן לשער מה יהי' כשהוא יאחז ב'לא ידע'..).

וחזר אמר: "במילא, וויבאלד אז מען האט נאך א סאך זאכן צו פארענדיקן, במילא דארפמען וואס שנעלער אריינכאפן דאס צו משלים זיין". (וכיון שיש לו עוד הרבה דברים לסיים, במילא צריכים כמה שיותר מהר לחטוף ולהשלים אותם). גם אמר: "אויב מען וועט אויסהערן אלץ וואס ער האט צו דערציילן וועט מען ניט האבן קיין צייט צו פארענטפערן די רש"י" (אם ישמעו כל מה שיש לו לספר לא ישאר זמן ליישב הרש"י).

כל מה שאמר אד"ש הי' זה עם חיור על פניו הק'. גם לאלו שניגנו חזק שלא יהי' יכול לדבר הורה אד"ש בידו הימנית שיפסיקו. כמובן שכ"ז הי' מאוד שמח, ומשך 15 דקות עשה כ"ק אד"ש בידיו הק' להגברת השירה. אח"כ ביאר אד"ש הרש"י והרמב"ם.

לאחמ"כ נתן משקה להתוועדות בטבר' בקבר הרמב"ם, להזוכה בגורל רלו"צ ראסקין מאה"ק, וכן להוועדה לדוברי עברית של זלמנוב. אח"כ ביאר הרש"י דשבוע העבר כשידו הק' מעל לשולחן והיא מתנענעת כל הזמן לפי תוכן הדברים.

אח"כ הכריז אד"ש אודות ברכה אחרונה.

הי' אחד שלקח השעון שאצל אד"ש כי חשב שכל הקודם זוכה גם בזה (ולא ידע שזה שעון של בערל יוניק) ועשה לו אד"ש בסימן של תמיהה והייתכן. ההתוועדות הסתיימה בשעה 6:15 אחרי השקיעה.

שמעתי שכשהלך אד"ש למקומו למנחה תמה בידו לעבר כמה אנשים כאומר מדוע לא אמרו לחיים.

כ"ק אד"ש לא עלה לתורה.

ריקודים עצומים אל תוך הלילה

מיד לאחר מעריב (לאחר הבדלה) יצא כ"ק אד"ש לחדרו כשהקהל שרים ניגון הקפות לאביו ז"ל.

מיד אח"כ (כשעלה כ"ק אד"ש לחדרו) יצא כל אנ"ש והתמימים שי' בריקודים וכו' - בכל פינות ביהכ"ס היו ריקודים וכו'.

מיד לאחרי מעריב נכנס לכ"ק אד"ש ר' בנימין גורודצקי שי'. לאחר משך זמן יצא אנ"ש והתמימים בריקודים חוץ ביהכ"ס לפני חדר כ"ק אד"ש.

משך זמן לאחרי זה הובא משקה וכמובן ששתו כולם בלי הגבלות וכו'. הי' זה דבר שא"א לתאר - כל הנ"ל המשיך כמו שעה וחצי בערך - לאחרי זה

עכשיו הבינו למה לא ענה כ"ק אד"ש "אמן" לר' אשר שי, ורק אמר "לחיים ולברכה" (בהתוועדות דפורים נגש ר' ז.ג. ובקש ברכה לרפ"ש להרב וענה כ"ק אד"ש אמן). אפשר לקשר זאת גם עם השיחה של שימוש רבנים וכו' - ובכלל אודות רבנים ספרדיים וכו'.

גם מובן עכשיו למה כשיצא אד"ש לנסוע לביתו כנ"ל לא הי' זה בשמחה וכו'.

הריקודים וכו' נמשכו לתוך הלילה. במשך הלילה הדפסו מודעות אודות הלוי' של ר' ש.ז.ד. שתצא למחר בשעה 1:00.

התמימים יצאו להדביק המודעות בשכונת "בורו פארק" ו"פלעטבוש" וכו'. כו"כ בחורים הלכו להגיד תהילים אצל הר' ש.ז.ד. ז"ל. (ביניהם כו"כ שיכורים). הבחורים שנשארו ב-770 התוועדו כל הלילה בשמחה עצומה וכו' ו"בשטורעם" שא"א לתאר.

כמובן וגם פשוט א"א לתאר אותו על הנייר. וכל מה שכתבתי הוא רק חלק קטן ושלא בערך כלל למה שהי' אז.

יצא ר' בנימין שי' מחדר כ"ק אד"ש ומיד אח"ז יצא כ"ק אד"ש להמכונת לנסוע לביתו. באותו זמן שרו את הניגון החדש לי"א ניסן (הולחן על ידי ר' שלום ברוכשטט). כמובן שכולם שרו בחוזק עצום ב"שטורעם" ו"בשמחה עצומה", וכשיצא כ"ק אד"ש עשה כ"ק עם ידו הק', אבל באופן שהי' נראה שאינו כהמשך ההתוועדות. הי' נראה על פני כ"ק אד"ש שמשוה לא בסדר! פניו היו רציניות.

כ"ק אד"ש נסע לביתו בערך 8:10, וכולם המשיכו לרקוד וכו' - בינתיים הובא עוד משקה ואמרו לחיים באופן ד"עד דלא ידע" וכו'. והמשיכו לרקוד בחוץ למשך זמן ארוך - היו כמה שיכורים כמובן, והי' מאד "לעבעדיק".

במשך הלילה (במשך הריקודים והשמחה כו') הגיעה הידיעה שהמרא דאתרא ר' זלמן שמעון דווארקין ז"ל נפטר. כמובן הי' זו ידיעה כואבת ומבהילה - אבל עם כל זה לא הפסיקו הריקודים והשמחה כו'.

ריל"ג הודיע זה לכ"ק אד"ש ע"י הטלפון... היו כמה הוראות...
אגב שכחתי לכתוב שבשעת שר' אשר שי' הי' שיכור אמר רפואה שלימה לר' ז.ש. בן רבקה. וסבב כ"ק אד"ש ואמר "לחיים ולברכה". ובכלל הבינו עכשיו כו"כ דברים שהי' נראה לפנ"ז לכאורה מוזרים.

שתי תמונות מכ"ק אדמו"ר בפרסום ראשון מהתוועדות ו' תשרי תשל"א

תמונה הא', בעת אמירת המאמר, ותמונה הב' כנראה בעת אמירת אחת השיחות.

לחביבותא דמילתא, מביאים אנו בזה קטעי יומן מאותה התוועדות.

התוועדות ו' תשרי תשל"א

אחרי שיחה זו ערך כ"ק אד"ש מגבית עבור 'קרן חנה' כמנהגו בק' בכל שנה.

אח"כ דיבר שיחה קצרה אודות שיעור היומי בחת"ת, ולאח"ז אמר כ"ק אד"ש: ס'איז נטך געבליב'ן פון ר"ה - דעם אלטן רבלינס ניגון. ניגנו הד' בבות (בבא הרביעית - פ"א), וצוה אד"ש לנגן ניע זשוריצי חלאפצי, הושיעה את עמך.

וכאן באה ההפתעה: המסדרים במרכז השידורים, בשומעם על דברי\בקשת הרבי שיוכלו לשמוע ב770 את ה"לחיים" מא"י, הזדרזו לסדר את כל הענינים הטכנולוגיים, ולאחרי זמן מה, מסרו לכ"ק אד"ש שסידרו רמקול שממנו יוכלו לשמוע איך שאנמרים בא"י לחיים!

לפועל, לקח איזה זמן עד שהצלחו ליצור קשר בפועל, אז אמר כ"ק אד"ש: זאגט אריין "ויהי נועם". עס שטייט אויף א שופר וואס האט ניט געבלאזן האט מען אריינגעזאגט "ויהי נועם"!

אח"כ אמר (עוה"פ): זאגט אריין "ויהי נועם", דעם גאנצן פסוק. וואס ארט אייך, אזוי שטייט אין אחרונים!

ר' שייע יוזביץ מירושלים, הנמצא כאן ב770 קרא את הפסוק בקול. מיד כשסיים, שמענו ב770 את ר' פאלע כהן מכפר חב"ד אומר "לחיים" בהתלהבות יתירה...

קרוב לסוף ההתוועדות דיבר כ"ק אדמו"ר שליט"א אודות הענין ד'ופרצת', אשר כשישנו אחיזה לדבר רוחני בגשמיות העולם, אזי כבר בטוחים אנו שתתקיים הענין במלואו, על אף שהאחיזה הינה סמלית, רק מעין ודוגמא לענין כמו שהוא באמת.

הרי ישנה ההבטחה מהקב"ה שסוכ"ס יהי' כבר "ופרצת ימה וקדמה וצפנה ונגבה", שיוסרו כל הגבלות הגשמיות של מקום וכו'. ולנו יש כבר דוגמא ומעין מזה, שהרי עתה מדברים דברים הנשמעים כעת מעבר לים, והרי זהו הענין ד'ופרצת', שאנו יושבים פה, והדיבורים נשמעים בכל מקום שרק יתקשרו, באמצאות הקישורים שנתחדשו בימים אלו.

מסתמא עוד מעט יבא היום שנוכל אנחנו פה בחו"ל לשמוע את הקהל בא"י איח שאומרים "לחיים", ולענות להם "לחיים ולברכה!" והיות ופסוק זה של 'ופרצת' בא בהמשך למ"ש "הארץ אשר אתה שוכב עלי' לך אתננה וגו'" ומבואר על כך בגמ' שהקב"ה "קפל כל א"י תחתיו", היינו שכל א"י נעשה למציאות אחת באותו מקום, הרי כשאומרים לחיים במקום אחד בא"י ונענה להם לחיים ולברכה, תומשך ברכה בכל ארץ ישראל כולו, ועי"ז תומשך ברכה לכל העולם כולו, שהרי "עתידה א"י שתתפשט בכל הארצות", ויהי' 'ופרצת' ממש, שיהרסו את השרידים האחרונים של כותלי הגלות ונלך ביד רמה לגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקינו, קהל גדול ישו בו הנה, ושמתח עולם על ראשם!

לזכות

החתן התמים הרב יצחק הלוי שי'

והכלה מרת אסתר רייזל תחי'

דזייקאבס

לרגל נישואיהם בשטומ"צ

ביום ג' ט' אדר ה'תש"ע

יהי רצון

שיזכו לבנות בית נאמן בישראל בנין עדי עד

כרצו"ק ולנח"ר כ"ק אדמו"ר

really start the Farbrengen earlier, during daytime, as it says in Shulchan Aruch. But in order that everyone should be able to eat the Seuda with their families, and fulfill “Ad D’lo Yoda”, we make the Farbrengen later. And even though everyone has already reached “Ad D’lo Yoda” before, through the power of a Chassidische Farbrengen you’re able to get to an even higher level.”

5747

This year was the last Purim Farbrengen. The Rebbe was rather serious for a Purim Farbrengen, and spoke about the responsibility of each and every one to do all that they can to bring Moshiach (similar to the Sicha of 28 Nissan 5751).

The Rebbe said that many of the signs for the coming of Moshiach that are specified in the Gemara have already been fulfilled, and therefore we must do all that we can to bring about his coming sooner.

Before standing up to leave, the Rebbe said, “We will now end off with a new decree (‘Gezera Chadasha’). We have spoken before that every child should have their own Siddur and Tzedaka box. In addition to that, every child should have their own Haggadah with pictures and in a nice format, so that they should be excited to get involved in the Seder and know not only the four questions, but the answers as well.”

5748

Purim fell out during the Shloshim for the Rebbetzin, and the Rebbe remained at home the entire time. From amongst Anash, only the guests who had come in from out of town for Purim were allowed into the house, and from amongst the bochurim there was one group let in at night and one group during the day.

During Maariv and Krias Hamegillah no Nigunim were sung. That night, there were chassidische Farbrengens in 770 and Chovevei Torah. Generally speaking, mixed feelings prevailed amongst the Chassidim throughout this Purim. Firstly, because it was just after Chof Beis Shevat; and secondly, the Rebbe did not come to 770 and did not Farbreng.

After Shacharis, Rabbi Shlomo Cunin began singing “Vayehi Bimei Achashveirosh”, and the Rebbe encouraged the singing on his way out. This livened up the low spirits somewhat and the Chassidim began to dance.

Following Mincha, the Rebbe said a Sicha and gave out dollars. At 9:30, the Chassidim Farbrenged in 770 in accordance with the Rebbe’s special request.

5749

This year was definitely a very lively Purim! The Rebbe came down for Mincha at 3:15 while encouraging the singing. The Shul at 770 was fairly empty, as most of the Bochurim were on Mivtzoim. After Mincha, the Rebbe said a Sicha (about the mitzvos of Purim) which lasted about 45 minutes.

When the Rebbe came down for Maariv, 770 was really empty. There must have been less than 40 people in the shul! All those present sang Napoleon’s March as loud as they possibly could to try to make 770 sound fuller. The Rebbe walked into the Shul and was evidently in a very happy mood. The Rebbe continuously encouraged the singing very strongly long after he had already gotten to his place.

Then after Maariv came the excitement: The Rebbe said a short Sicha (for approximately 10 minutes) encouraging everyone to use out the last moments of Purim to say L’chaim the way it ought to be done, not just being “Yotze” by taking a nap, “Umimenu yiru v’chein ya’asu!”

After the Sicha, the Rebbe began to give out dollars to the flow of people who suddenly began to pour into 770.

During the distribution, the Bochurim had already begun to pour Mashke to everyone present and the atmosphere in 770 was full of excitement. Quite a few times, the Rebbe interrupted the distribution of dollars to encourage the singing. The Rebbe left the shul while strongly encouraging the singing of “Sisu vesimchu besimchas hageulah”.

Everyone continued dancing and saying lchaim. The staff of WLCC replayed the recording of the Sicha over a few times so that the bochurim who were on mivtzoim and missed the Sicha would be able to hear it. The festivities in 770 continued Ad D’lo Yoda!

5750

The Rebbe said a Sicha after Maariv and distributed dollars afterwards.

5751

This year, when the Rebbe came down to Mincha-Maariv, the shul was crowded. Chassidim were waiting hopefully for a Sicha, as there were in the past years, but they were disappointed to find out that there would not be one.

During the Farbrengen on the Shabbos after Purim, the Rebbe mentioned the fact that when Moshiach comes, there will be an even bigger simcha than that of Purim.

Saying this, the Rebbe paused a bit, and then said with a smile “It seems that here in Brooklyn everyone fulfills their obligation of Ad D’lo Yoda on Purim through sleeping. Either way, I think that everyone should increase in simcha especially today, on the Shabbos after Purim, until we’ll be able to greet Moshiach speedily”. The Chassidim began to sing and the Rebbe immediately stood up and waved his hands very strongly for a long time.

the Minyan upstairs. After davening, the Rebbe went into his room. Many people had already left the shul; the Rebbe's chair was already on its way downstairs where the Rebbe would be davening on Shabbos. Suddenly, the Rebbe walked out of his room to the small Zal, saying that he wants to say a Maamor, and that all the doors should be locked. Rabbi Groner also entered the room, carrying a bottle of wine.

The Rebbe walked over to the northern side of the Zal and waited for his chair to be returned. Meanwhile, the Rebbe wrapped a handkerchief around his fingers, and as soon as the chair arrived, he sat down and said the Maamor "Layehudim", which lasted for approximately twelve minutes.

After the Maamor, the Rebbe asked for a cup of wine. Rabbi Mentlik gave the Rebbe a plastic cup. Someone came running over with the Rebbe's Becher but the Rebbe refused to use it. The Rebbe said L'chaim and drank the cup, and instructed everyone to utilize the time to say L'chaim without any limitations. The Rebbe began to sing "Ufaratzta" and stood up to answer L'chaim to all present, and then asked that they pour him another cup of wine. The Rebbe said L'chaim again and said a Brocha Acharona, and then left the Zal while encouraging the singing. On his way out, the Rebbe noticed that the door was left open. Seeing this the Rebbe said to Rabbi Groner, "I thought we asked that the doors be locked!"

5742

Towards the end of the Farbrengen, the Rebbe asked that one of the people in the crowd should be Moser Nefesh and fulfill the obligation of "Ad d'lo yoda", thereby being Motzi everyone else. The Rebbe added that he should then make a "kulla" (summersault), as was always the custom, so that his feet will be above his head (at least for a short while), and with this he will also have everyone present in mind. The intention is only for one person in the crowd, but everyone else is strictly prohibited to drink more than four L'chaims. And don't think that what we spoke before about being nullified like a "Merkava" before Hashem means that you have to be "botul" like a Merkava to the vodka in your cups!

The Rebbe finished the Sicha saying that very soon we should merit to dance out of golus to greet Moshiach with the greatest joy!

The Rebbe waited for a few minutes and said: It seems like we are waiting for an election (since we are in a country where everything must be done through elections), and then we'll have to wait even longer for them to count up the votes to find out who won the election to be the Baal Mesiras Nefesh. Therefore I suggest that someone donate himself as a Korban Olas Nedova so that things will get done quicker, and we'll be able to leave golus with a Shturem to great Moshiach with dancing and joy.

One of the Chassidim began to drink a full cup of Mashke. Seeing this, the Rebbe asked: "Is this the Olas Nedova?" The Chassidim answered in the affirmative. Meanwhile, Rabbi Kazarnovsky approached the Rebbe and said: "It says about Purim 'Kol Haposhet Yad Nosnim Lo' (anyone which asks - give him)". The Rebbe asked: "So what should I do with you?" The Chossid remained silent. The

Rebbe then blessed him with "Arichas Yomim V'shonim Tovos" (a long and good life) and gave him L'chaim and Mezonos. Looking back at the Olas Nedova, the Rebbe then asked: "Can he make a Kulla?" and the Chossid indeed did so.

The atmosphere in 770 rose and all of the Chassidim started singing the Nigun "Ivadye mi" with great joy. The Rebbe vigorously encouraged the singing for a long time, at first only by clapping his hands, and later also by waving both hands dynamically for a very long time. After they finished singing, the Rebbe said, "Since on Purim the Jews accepted the Torah again, we must sing a Simchas Torah Nigun." The Chassidim thus sang the Rebbes father's Nigun.

5745

During the Farbrengen, the Rebbe said: "The reason that we usually start Farbrengens at 9:30 p.m. is so not to disturb the Seder HaYeshiva. On Purim however, this reason does not apply since there is no Seder anyway. If so, we should

Also present at the Farbrengen, was an elderly Chassid from Bukhara, R' Refoel Chodaitov, and the Rebbe asked him to sing the song "Atem Shalom". He began to sing alone, while the Chassidim joined him for the chorus. After he finished, the Chassidim continued to sing the chorus over and over, while the Rebbe encouraged the singing very much.

At the end of the Farbrengen the Chassidim sang "Hup Kozzak". When they reached the fast stanza, the Rebbe suddenly tightened his gartel, looked to both sides, stood up, and began dancing in his place with great fervor.

5736

During the Farbrengen the Rebbe related a story that had taken place that day in Eretz Yisroel: The Minhag Yisroel is that when the chance arises to bring good tidings and encouragement to another Jew who can use it, especially those whose job it is to guard Eretz Yisroel they grab the opportunity immediately. Therefore there was a request to bring Mishloach Manos and lift the spirits of those Jews who are privileged to guard Eretz Yisroel (since they are in places where its necessary to have a Jew standing with a gun, to prevent people there from doing anything bad), by explaining to the soldiers that "Lo Yanum V'lo Yishan Shomer Yisroel" ("The guardian of Israel does not slumber nor sleep"), and therefore they shouldn't be afraid, and so on. I got a message that a group of Shluchim had traveled to the soldiers that are stationed in Shechem.

Seeing that recently it has been very hectic in Shechem, the Shluchim were accompanied by a driver and one or two soldiers. When they were a short distance away from Shechem, they encountered a roadblock that the Arabs had built, to stop Jewish people and soldiers from coming into Shechem and its surroundings. They soon realized that it was not only a block of stones sticks and earth, but many Arabs stood there as well. The driver did not want to take the risk and responsibility for the Shluchim who were bringing the Mishloach Manos, especially since their Shlichus could be done another time.

The Shluchim, however, told him simply, that since they were given a Shlichus to give encouragement to other Jews, and to enliven them with the joy of Purim,

they shouldn't pay attention to the block of stones, sticks, and earth, or even if there are people there, too. Since they were going to do a good thing, nothing bad would happen. They convinced the driver and the soldiers to go on further and not to be afraid.

The driver went further, and broke through the roadblock. The Arabs tried throwing stones, and the soldier had to fire a few shots in the air to scare them off.

When they arrived at the army base, they had a very lively Purim gathering. They returned to Yerushalayim unharmed and in good spirits, and now in Yerushalayim the Purim celebration is starting, since in Yerushalayim Purim is celebrated on the fifteenth of Adar.

In those years, not everyone put on Rabbeinu Tam's Tefilin at their Bar Mitzvah, rather people would ask the Rebbe in Yechidus if they should start putting on Rabbeinu Tam's Tefilin, and the Rebbe would usually answer in the affirmative.

During the Farbrengen that Purim, the Rebbe said in a Sicha:

"Now is the time to answer and instruct the public regarding the question they had about Rabbeinu Tam's Tefilin. It is clear to me, that now is the time to start putting on two pairs of Tefilin. So those who have asked me in the past, or those that want to ask me in the future - I'll save them the trouble of asking. Those who are going to start donning Rabbeinu Tam's Tefilin, should obtain their own pair, or make an arrangement to be able to borrow someone else's pair, since once you start putting on Rabbeinu Tam's Tefilin you should put them on everyday without fail.

5739

As soon as the Rebbe entered the Farbrengen the Rebbe said: "Since it is Purim we will not begin with speaking, but rather with a Nigun". The Chassidim sang the Nigun of Noda B'yehuda and the Rebbe encouraged their singing immensely.

When the singing ended the Rebbe said, "If we are concerned to sing a Nigun, something which is not mentioned in Halacha, how much more so must we fulfill a clear law, "Libsuma b'puria," an obligation which is fulfilled exclusively with wine. So

we most definitely must say L'chaim on wine, L'chaim, L'chaim!"

The Rebbe began to drink from his cup, but the crowd did not respond by saying L'chaim, so the Rebbe said "This is a waste of the time!" and everybody started to say L'chaim. Meanwhile, some of those present started to sing the same Nigun again, but the Rebbe interrupted them and said, "Say L'chaim!"

A little while went by and then the Rebbe said: "I suggest that someone who knows English well should announce that everyone should 'hurry up' and say L'chaim a second time!" Another short while passed, and the Rebbe said, "Nu, announce. Announce hurry up, announce hurry up!" A member of the crowd indeed stood up and announced "hurry up," and everybody started to say L'chaim for the second time.

When this concluded, the Rebbe said, "Since with three times we have a 'Chazaka,' we will say L'chaim for a third time!" Everybody said L'chaim for the third time, and when this finished, the Rebbe continued: "All of the above was only enough for the joy of Yom Tov, 'Moedim Leshmcha.' But on a day like Purim there must be a immeasurable joy of 'Ad d'lo yada,' and as Alter Rebbe stresses, that this joy is a far greater then that of Yom Tov, therefore we definitely have to say L'chaim for a fourth time, and after that we will continue; 'Vichol hamarbeh harei zeh mishubach, V'hamaaseh hu ha'ikar.' Now we must stop elaborating and reasoning about this, but actually start some 'Maaseh b'poel,' L'chaim!"

After all of this, the Rebbe his father's Nigun with extraordinary joy, and everybody joined along, while the Rebbe cheered on the singing incredible.

During the Farbrengen, the Rebbe asked the newly arrived teenaged immigrants who had come from Iran to begin one of their Sefardishe songs. They began a song to the words of "Yigdal Elokim", containing the thirteen principals of faith.

At the end of the Farbrengen, the Rebbe distributed bottles of Mashke to anyone who said that they would make a Farbrengen before Pesach.

5741

This year Purim fell out on a Friday. The Rebbe davened Mincha at 3:15 with

the Chassidim were going out of their minds, due to the great revelations.

Afterwards, the Rebbe took his siddur to say Brocha Acharona. The Rebbe exited the room, as a path was cleared, as the Chassidim sang "Ki Vesimcha Setzeiu", as they looked on. The Farbrengen ended at 3:15, with everyone's spirits high, the singing and dancing carried on for a long time after.

Later, as the Rebbe left his room, he saw one of the Bochorim with a bottle of Mashke in his hand. The Rebbe took the bottle from him and began pouring L'chaim. Again, people began streaming towards the Rebbe. It was announced in the Beis Medrash below that the Rebbe was again giving out L'chaim again. The pushing began all over again. The Rebbe commented, "A little more (of the pushing), and it'll be like downstairs."

To one bochur, the Rebbe said, "You already received L'chaim". He answered that his cup had a hole in it and the Mashke had spilled out. The Rebbe then answered, "So what good would it be (to receive a second time), if the "cup" has a hole in it." (The Rebbe used the English term "cup" which also means in Yiddish "head".) Afterwards the Rebbe continued on to his car, and there too, the Rebbe gave out L'chaim.

The Rebbe asked a few times that order be maintained, but to no avail. The Rebbe went home at 4:30, in the car of R' Mordechai Rivkin, for the car of Rabbi Krinsky was not in condition to drive; its roof caved in due to the pushing against and upon it while L'chaim was trying to be obtained. Rabbi Krinsky drove, and the owner of the car traveled along, too. The chassidim sang "Ki Vesimcha" as the car drove off.

At that time, about thirty Bochorim had gathered near the Rebbe's house on President Street wanting to receive L'chaim. When the Rebbe neared his house, the Bochorim began singing. There were those who were trying to quiet them, not wanting to make noise outside the Rebbe's house. But the Rebbe, however, encouraged the singing with his holy hands. The Rebbe took a bottle of Mashke from R' P., who had received it from the Rebbe at the Farbrengen to be distributed half here and half in Toronto. R' H. G. blessed the Rebbe that he should be healthy, and the Rebbe answered, "The same to you and all present." As the Rebbe

was finishing to pour the L'chaims he exclaimed, "Why is there pushing now? There is only a small crowd here! No one should take seconds, since it will not help at all".

When the Rebbe began heading up the steps, R' P. said to the Rebbe, "Next year again!" But the Rebbe did not respond, continuing up the steps. But he persisted, repeating his request to the Rebbe. The Rebbe then answered, "With an addition."

When the Rebbe reached the doors of his house, he began singing "Nyet Nyet Nikava", motioning to the Chassidim to sing along. The Rebbe then opened the door, but quickly retracted, and turned again to the Chassidim, encouraging them to increase in their singing, and the Rebbe himself began dancing in his place. The Rebbe then declared "A Freilichen Purim, a Freilichen Shushan Purim."

The next morning, when the Rebbe left his room to the Shul for Krias HaTorah, one of the Bochorim approached the Rebbe and said that he had not yet received a L'chaim. The Rebbe answered him that there's no place for this before davening, and told him to come back after Krias HaTorah. After Krias HaTorah, the Rebbe entered his room and came out with a bottle of Mashke and poured a L'chaim for him.

After mincha, many of Anash and Bochorim who had not yet received L'chaim asked the Rebbe for L'chaim. The Rebbe answered, "Spread out your hand gezunterheit. Purim has already passed, and we don't recite any more Al Hanisim."

At night during yechidus, the Rebbe said to one individual, "Don't hold it against me, that I didn't give you L'chaim during the day. I was just afraid that the Shul would be destroyed!"

One person wrote into the Rebbe that he had not received L'chaim. The Rebbe answered him that he should learn Torah with great diligence, as Torah learning overrides all.

5731

The Rebbe entered the Farbrengen a few minutes late. The Rebbe began by explaining that this is B'Hashgocha Protis,

since in the meantime he was able to get a report that the Shluchim who had went to the army bases in Suez had come back home. While the Rebbe elaborated on this story, as well as when speaking about the soldiers who protect Eretz Yisroel, he cried very much.

]Later, the Chassidim found out that a few bochorim had gone from Kfar Chabad to the Suez Desert to bring the Purim Mitzvos to the IDF soldiers there. Since they realized that they wouldn't get back in time to hear the hook-up of the Rebbe's Farbrengen, they arranged their own hook-up right where they were. As it turned out, the Rebbe had waited to begin the Farbrengen until their arrangements were complete.]

5732

This year was the Rebbe's 70th year. During the Farbrengen the Rebbe said that truthfully, it does not make sense to give a suggestion as to what someone wants for a present. Still, since the intention of the givers is to cause pleasure to the one who they're giving it, it would be better that they know what he wants from them. The Rebbe continued that in our case, anyone who wants to give a present for his 70th birthday should know that the best idea would be to increase in learning Torah.

Towards the end of the Farbrengen, the Rebbe said: "If I remember correctly, it is the custom of Chassidim to sing "Hup Kozzak". The Chassidim sang the Nigun.

5733

Present at the Farbrengen were a few famous authors and journalists, among them was someone who brought up as a Frum Yid and later assimilated, and was now writing books against religion. In the middle of the Farbrengen the Rebbe dedicated two Sichos explaining that if Hashem gives someone a talent and position, he must use them out to spread G-dliness and Judaism. If he wishes to excuse himself with the fact that he was never taught about Judaism before, or that he was but drifted away from it, he should know that this is not true. Every Jew is eternally and essentially connected with Judaism. The Rebbe continued elaborating on this concept for a long time.

begin to call himself by his Jewish name, Shalom, instead of Sidney, and the next year he indeed had a child!

Throughout the Farbrengen, the Rebbe drank immense amounts of Mashke; full cups of Benedictine. During the sichos, the Rebbe tended to stop while speaking, and we discerned that the Rebbe was, as if to say, attempting to catch his breath. We would then sing a niggun as we waited, and afterwards, the Rebbe would continue. Throughout the later hours of the Farbrengen, the Rebbe did not look up while saying the sichos, but held the microphone while leaning over. We were able to see that it was very hard for the Rebbe to speak, due to the L'chaims. Nevertheless, the Rebbe continued to say the sichos, repeating words that were not articulated clearly.

When the Rebbe left the hall at the end of the Farbrengen, close to daybreak, all the chairs and tables were broken.

This Farbrengen was on a Thursday night. On Shabbos, Rabbi Hadakov called upon R' Yoel Kahn and R' Avroham Shemtov, who would memorize the sichos during the Farbrengens, and told them that the Rebbe wants to see them. When they went into the Rebbe's room, the Rebbe told them that he only remembers the first two sichos and the Maamor that followed, but from that point and onward, he wanted them to relate. They felt very uncomfortable, but they said over everything they knew.

There was a rule in the earlier years of the Rebbe's Nesiyyus that no one was allowed to record the Farbrengens, and there was a special committee making sure that this rule was obeyed. bochurim who wished to record the Rebbe's Farbrengens would have to hide their gadgets extremely well. During the Succos Farbrengens, some would hide the recorders in the sechach of the Sukka, but here in the hall it was extremely difficult to hide.

I had just arrived as a bochur in 770 from Eretz Yisroel and was informed about this rule, but I still wanted to record the Farbrengen, so I searched through all the stores looking for a recorder which would be just the right size for this situation. Usually, a recorder of that size would sell for five hundred dollars, a big fortune in those days, but I found one on sale for only one hundred. Before this Farbrengen,

I placed it above my belt and had the wire of the small microphone attached to it going up my sweater. I then found a space close up to the front of the hall near the Rebbe's place. After each period of forty-five minutes I had to leave the hall to change the tape, since the tapes would only record for that amount of time. Even after all of that, the tapes did not turn out to be all that clear, but it was better than nothing. I succeeded in recording the entire Farbrengen from start to finish, without being caught by any members of the committee.

When I heard that the Rebbe wanted to know about what had happened at the Farbrengen, I could not keep quiet. I contacted my cousin, R' Yoel, for I knew he would not inform on me, and I told him to come to my dormitory room to listen to the entire Farbrengen on tape.

5725

This year the Rebbe was in Aveilus for his mother. The Rebbe started off the Farbrengen with a siyum, explaining that this was because of his own personal situation.

5726

After midday, the Rebbe handed twelve bottles of Mashke to the organizers to be distributed at the Farbrengen.

At 8:30 p.m., the Rebbe arrived at the Farbrengen. The Rebbe asked many people to fulfill "Ad Delo Yada" literally. The Rebbe then gave some L'chaim and cake to R' Zalmen Duchman, who took upon himself this undertaking. R' L. M. approached the Rebbe and asked for a L'chaim. The Rebbe answered him that he will receive only on condition that he learn in the coming year the entire Likutei Torah and Torah Or coinciding with the weekly Parsha. When the person began hesitating, the Rebbe told him this is not transaction either yes or no. When he finally agreed, the Rebbe then told him, "A full cup, for a full learning."

The Rebbe asked Rabbi S. Y. Zevin's grandson to come over and say L'chaim for his Zeide. When he brought a small cup, the Rebbe told him to use a larger one and that he should drink the entire cup. The Rebbe then told him that he should not mix his own L'chaim with that of his Zeide's, therefore he should take a second

L'chaim for his Zeide. The Rebbe then gave him a second L'chaim along with some cake, saying, "Your Zeide would make Kiddush on 95% alcohol, and he did not need cake along with it".

At around 2:00 a.m., the Rebbe said, "We are now heading towards the end of the Farbrengen, and there must be "Ad Delo Yada". But, so far, I don't see anyone present who has reached this stage. Therefore, one person should take upon himself to be Motzi everyone with his drinking.

At the conclusion of the Farbrengen, the Rebbe opened his siddur and said, "There will most probably be a Farbrengen tomorrow as well." The Rebbe then gave R' Dovid Raskin the left-over cake and Mashke, along with a big cake that he had received as Mishloach Manos to be used at the next day's Farbrengen. But the Rebbe still remained for another half hour speaking.

Suddenly, the Rebbe announced that all the bottles in the room should be emptied. "I don't mean spilling out the contents, for that would be 'Baal Tashchis', and especially in the year of shemita when we must eat and not waste". Understandably, the Rebbe himself began pouring L'chaim for many people. Afterwards, the Rebbe again said that all should be emptied. Immediately a great uproar was created, and everyone began seizing every bottle in sight, finishing all remnants in the bottle, leaving no trace. The Rebbe then asked if everything was emptied out; this caused a greater uproar amongst the chassidim to make sure all bottles are empty.

All of a sudden, the Rebbe declared, "Whoever extends out his hand, will be given," (Kol haposhet yad nosnin lo), - meaning the Rebbe will give L'chaim to anyone who desired. This was very unusual, something never done; usually the Rebbe would pour L'chaim for a few individuals.

Understandably, hundreds began to run towards the Rebbe to receive a L'chaim. The place was on wheels! The Rebbe poured L'chaim and happily wished each one "L'chaim V'levracha". There was a lot of pushing, and the Rebbe said, "I already said not all at once." The Rebbe said that everyone should get in line making an orderly fashion, but to no avail. The pushing and the uproar only increased,

During the Farbrengen, the Rebbe mentioned that the test of being rich is a very hard one to withstand. The Rebbe stopped for a moment, smiled and said: "Even so, I wish every Yid would have riches and would have to labor for hours

Later on during the Farbrengen, the Rebbe spoke about Hiskashrus. Hearing this, one of the Chassidim, a Shliach of the Frierdiker Rebbe, began to cry, and the Rebbe told him: "You are a soldier of the Rebbe. He will definitely take care of your problems. You have no need to worry."

5718

Rabbi Boruch Solom Kahan, then a Bochur studying in 770, relates his recollections of the famous Purim Farbrengen of 5718:

The Farbrengen was held in a rented hall on Albany Ave. It seemed by this Purim Farbrengen of 5718 that the Rebbe devoted the entire Farbrengen to speak on a somewhat personal level. From the beginning, the Rebbe spoke to us directly, straight to the point. During the Farbrengen, the Rebbe related about R' Chonye Marazow who would say that when he says a bit of L'chaim, he can speak his mind, for no one will hold him responsible for his words. As it seemed, the Rebbe was most probably referring to the way he was addressing us at this Farbrengen.

In the first Sicha, the Rebbe spoke about "Ad D'lo Yoda" and concluded that we should all say L'chaim.

During the second Sicha the Rebbe spoke about Davening. The Rebbe related a story of a Yid who didn't even know the simple meaning of the words of Davening; however, he would daven with intense concentration for many hours each day. When the Chassidim recognized this, they asked this Yid as to what he has been meditating upon with such great devotion. He answered that he has no great meditations, he just keeps in mind a "Vort" that he once heard from the Alter Rebbe on the verse "Shamor ve'zacher be'dibur echad", explaining it to mean that in every word you say you must be sure to "Shamor Ve'zacher" - to safeguard, the "Echad" - the unification of Hashem.

Throughout the Farbrengen, the Rebbe continuously spoke very strong words extolling the Yeshivah of Tomchei Temimim. The Rebbe turned to quite a few people, singling them out by name and demanding that they enroll their sons in Tomchei Temimim. After the Rebbe told one particular boy to go to Tomchei Temimim, weather or not his father agreed, we heard the child saying to his father, "Tell the Rebbe I'm going".

One open miracle which I recall from that Farbrengen: one of the Chassidim present, whom we knew as Sidney, asked the Rebbe for a Brocha that he have a child. The Rebbe told him that he should

to withstand the test". The Rebbe concluded, "In America everything is decided by a show of hands. Therefore, anyone who is ready to accept upon themselves the test of being rich, and won't be bothered by the fact that they'll have to toil immensely to withstand it, should wholeheartedly raise his right hand!"

Only three people raised their hands. (All of them were blessed with great riches indeed.) When the Rebbe saw that so few people had taken the matter seriously, the Rebbe said in a sad tone of voice: "Later you will come with complaints that things aren't going well, and now that you have the chance to fix things up you act out your 'Chabad'ske Shtusim'. I don't understand, now you have an opportune time, your wife is far away, but you can't pick up your hand because it's below your dignity. What more can I do?!"

5716

The Farbrengen was held in the big hall at 824 Nostrand Avenue on the corner of Eastern Pkwy.

The Farbrengen lasted for many hours, and all the while the Rebbe demanded of many of those present to say L'chaim, and particularly on full cups. In the middle of the night, the owner of the hall appeared. The Rebbe said, "Give him a cup of Mashke so he'll keep quiet; tell him it's a cocktail!"

Towards the end of the Farbrengen, the Rebbe began to sing "Vehi Sheamda" out loud. When no one joined in the singing, the Rebbe asked: "Are you giving me a test in Chazzonus?"

When the Farbrengen ended during the early hours of the morning, the Rebbe asked if anyone knew the earliest time that one can say Krias Shema.

“Regarding the time of the second Beis Hamikdash it is said that the older people who remembered the first Beis Hamikdash were crying. You, elder Chassidim, who were by the Rebbe Rashab and by my father-in-law, it is a shame on your part that you are not crying. It is justifiable that you didn’t cry after the Rebbe Rashab’s passing, for then you had his only son to take his place. But now?!...”

Many of the elder Chassidim approached the Rebbe and said that Chassidim don’t want to hear such things; one of them announced - “You’re the Rebbe! It is one continuous chain from the Alter Rebbe”. He then asked the Rebbe for Mashke saying that he wanted to receive Mashke “from the Alter Rebbe!” The Rebbe smiled and gave him Mashke.

The Rebbe then spoke about the Chassidim’s Hiskashrus to him, saying: “It seems that you have no other choice and I have no other choice, but you should just know that I am only a middle-man...”

Amongst other things, the Rebbe said: “After the passing of the Rebbe Rashab, my father-in-law once said that regarding his father he doesn’t say “Nishmoso Eiden”, if its easier and better to say “Nishmoso Bi” (in me). The Rebbe finished and said: So to regarding my father-in-law, I don’t say “Neshmoso Eiden” rather “Nishmoso Bi!”

The Rebbe then said: I want to bless you all and myself, that the Brocha that the (Frierdiker) Rebbe gave during the last years of his life on this world, that this should be the last Purim in Golus – should be fulfilled on this Purim!

The Rebbe then concluded by saying: “And the Rebbe Shlita should lead us toward Moshiach!” R’ Yisroel Jacobson, who was standing near the Rebbe, pointed to the Rebbe and said “Der Rebbe Shlita!”

5712

This was one of the only years that the Rebbe washed for a Purim Farbrengen on a weekday. After the Farbrengen, the Rebbe Bentched on a Kos and distributed Kos Shel Brocha.

5713

The Farbrengen was held in the courtyard. At 9:00p.m, the Rebbe entered and

asked if there is a minyan present who had washed their hands. The Rebbe then went to wash his own hands. The Rebbe instructed everyone to sing and then recited the Maamor “Vayehi Om’ein” which lasted about a half-hour.

The Rebbe motioned to many of those present to say L’chaim in big cups, and to a few, the Rebbe himself poured L’chaim. The Rebbe instructed the bochurim to sing a lively nigun, saying, “Show me what you can do.” During the nigun, a few elder Chassidim approached the Rebbe and said, “Since it is known that Purim is a propitious day for the downfall of our enemies, and now our brethren are suffering behind the Iron Curtain at the hands of the Russian government, we request a blessing on their behalf.”

Concerning fulfilling the obligation of “Ad Delo Yada” on Purim through sleeping, the Rebbe said, “Here in America the custom is to raise your hand. Therefore, those who want to go to sleep should raise their left hand. And those who wish to stay and rejoice should raise their right hand. Do you think it’s a joke? It’s a clear Halacha that it is sufficient to sleep to fulfill your obligation on Purim.”

The Rebbe told a certain individual to drink a full cup, since the vessels in the Beis Hamikdash are sanctified specifically when full. To another Chossid the Rebbe said that he will be rich and he should give half of his wealth towards “Kupas Rabeinu”. To R’ Pinchas Levitin the Rebbe said, “Say L’chaim as the custom of Paris”. The Rebbe then instructed everyone to sing “Ani Maamin”.

At around 4:00 a.m., the Rebbe suddenly leaned on his hands for few moments. It was apparent on the Rebbe’s face intensity and seriousness, the likes of which were only seen before the Rebbe would recite a Maamor. Suddenly, the Rebbe began speaking about a foreign topic which had no connection with the Farbrengen.

This is what the Rebbe said (not word for word): After the Czar of Russia was overthrown many years ago, an election was held for the next ruler. The Rebbe Rashab then, instructed all his Chassidim to take part in the votes. One of the Chassidim was detached from this world (Mufshat) and was not aware of the occurrences in the country. However, since he had received specific instruction from the Rebbe Rashab to go and vote, he fulfilled

the Shlichus with Ahava and Yirah, the way he would fulfill any other Shlichus. First he went to immerse in the Mikva. He then put on his gartel and proceeded towards the voting booths. When he arrived, he did not know how to proceed, he didn’t know how to vote, whom he should vote for etc. But soon help arrived, other Chassidim who had also made their way to the voting booths, showed him exactly what to do. After the voting, the Chossid heard the crowds cheer hooray! The Chossid, thinking the crowd was actually shouting hu-ra, Hebrew for, he is bad, followed obediently along, “Hu-ra, hu-ra,” he shouted.

The Rebbe said these words, “hu-ra”, with great concentration. The Rebbe pressed his holy hands together and then began swinging them to the right, middle then left, as the Rebbe shouted these words. (There are some versions which testify that all the Chassidim shouted “hu-ra” out loud along with the Rebbe.)

[A few days later, on the 17th of Adar, it was made public that on Purim - at the time of the Farbrengen - the leader of Russia, Stalin, became very sick. The next day, the true news was let out - Stalin died (on Purim). The infamous “Doctors Plot”, which began on the 26th Teves of that year, was now dismissed. Many Jews were let out of Russia, and the life of the Jews living in Russia improved somewhat.]

Immediately after relating this episode, the Rebbe began to recite an additional maamor “Al kein kar’uh layamim ha’eleh Purim” (take notice, this was one of the rear times when the Rebbe recited two maamorim during one Farbrengen), the maamor lasted for about 12 minutes.

After birchas hamazon, the Rebbe gave out Kos Shel Bracha. The Farbrengen finished around 5:00 a.m.

5714

That year, Purim fell out on Friday. The Rebbe’s Farbrengen took place on Shabbos afternoon, Shushan Purim. The Rebbe washed for a seudah and bentched on a Kos, and after Maariv and Havdalah, he distributed Kos Shel Brocho to all present.

5715

The Farbrengen was held in the big hall of 824 Nostrand Avenue, corner of Eastern Parkway.

level” that will bring about more joy. The Rebbe would then continue with a very geshmake p’shat in any area of the Torah.

Towards the end of the Farbrengen, the Rebbe made an appeal for donations. The Rebbe explained that this was a renewal of a custom always done by the Rebbe Rashab, who would use the money for whichever causes he saw fit. The Rebbe added that in order to give it an additional thrust, anyone who wished to donate should write his name on a piece of paper, along with the amount of money that he planned to give, and pass it up to the Rebbe, to be brought to the Ohel. The Rebbe always made clear that the donation must be given happily, and with gladness of the heart.

In 5729, the Rebbe said that a special “Tikun Teshuva” would be that anyone who had already made up his mind as to how much money he would give towards the appeal should think again and add more to that amount.

Generally, the Rebbe did not say where the money was going. In 5745, the Rebbe mentioned that the money would

go to support people who learn Torah Lishmo.

Towards the end of the Farbrengen, the Rebbe reminded everyone to start preparing for Pesach by learning the Halachos of Pesach, and by donating money to Ma’os Chitim. In some instances, when the Rebbe did not mention anything about it on Purim (either because Purim was on a Friday and there was no Farbrengen, or for any other reason), the Rebbe later expressed his disappointment that the Chassidim didn’t get involved in it on their own.

In the later years, the Rebbe ended the Farbrengen by distributing dollars for Tzedakah to all present, through the “Tankistim”.

THE DAYS THAT FOLLOW PURIM

The Rebbe explained on a number of occasions, that although the Mitzvos of

Mishloach Manos and Matanos Li’evyonim don’t apply any longer once the day of Purim has passed, the Mitzvah of “Mishteh Visimcha” must continue on Shushan Purim as well.

In 5730, the Rebbe said that one can make up for the obligation of “Ad D’lo Yoda” on the Shabbos after Purim as well. The Rebbe therefore asked that a few people from the crowd be Motzi everyone in this task (while emphasizing that they should not be Bochorim).

On the Shabbos after Purim in 5745 as well, the Rebbe said that it is possible to fulfill the obligation of “Ad Di’lo Yoda” now as well, in a double manner (“Koflayim Litoshiya”).

In addition, the Rebbe explained that “Mivtza Purim” applies on Shushan Purim and the following days as well, by being sure that the acceptance of the Torah that took place on Purim becomes practical in our day-to-day lives.

5711

When the Rebbe began the Maamor, after saying the Dibur Hamaschil the Rebbe stopped and cried for a bit, and then started from the beginning again, and continued on with the rest of the Maamor.

The Farbrengen lasted for about seven and a half hours (from about 9:00p.m. until 4:30a.m.). During the Farbrengen the Rebbe said a lot of L’chaim, and also instructed the participants to say L’chaim many times. When small cups were distributed for saying L’chaim, the Rebbe instructed to bring larger cups, and said (with a smile): “With regard to

Tzedakah there is an advantage in giving a small amount many times, *‘bislach vayz’*, but regarding Mashke there is no need to give little by little...”

Towards the end of the Farbrengen, throughout which the Rebbe had a lot of Mashke, the Rebbe said: We must all change for the better, each person at his own level. We have to go out of our limitations “*un veren an-anderer*”.

The Rebbe asked the Chassidim to sing “Kol Bayaar”, relating that after the famous Purim Farbrengen of 5687, which led to the Frierdiker Rebbe’s arrest, R’ Yaakov Zuravicher sat down on the floor and sang this Nigun.

The Rebbe suddenly began to speak about himself and about his acceptance of the Nesius. The Rebbe began to cry, “Who am I and what am I? I don’t know why you were connected to me or why I was connected to you, or why life is made difficult for me or for you.” The Rebbe turned to one of the older Chassidim and said:

The Rebbe added that all of this must be done with great joy, and with the greatest "Shturem". The Rebbe always showed great appreciation to the Shluchim who took part in this Mivtza, and often spoke about the great merit involved. On Purim, 5734, after Shacharis, the Rebbe gave R' Dovid Raskin a stack of dollar bills to be distributed to all those who took part in Mivtza Purim. In 5733 during the Farbrengen, the Rebbe asked the Chassidim to say L'chaim for the Shluchim who went to the army bases in Israel. The Rebbe added that doing so would "shorten" the distance separating us from them, although they are far away physically.

THE PURIM SEUDAH

The Rebbe ate the Purim Seudah in his home, (and after the Rebbetzin's passing, in his room in 770) by himself and not in the presence of the Chassidim.

PURIM FARBRENGEN

Before the Purim Farbrengen, as was done before all major Farbrengens that took place during the week, the Rebbe went upstairs to the Frierdiker Rebbe's

apartment with a few of the elder Chassidim and some of the Bochorim where there would be some Mezonos and L'chaim. They would sing a few Niggunim and speak for about a half an hour, after which the Rebbe would go to his room for a few minutes, and then come into the Shul for the Farbrengen. This practice continued until the passing of Rebbetzin Nechama Dina in Teves, 5731.

Between the years 5715 - 5720, the Rebbe Farbrenged on Purim (as well as on all of the other weekdays that had major Farbrengens) in one of the various halls in Crown Heights, as the Shul at 770 was not big enough to host the large crowds that would come.

Until 5738, the Farbrengens started between 8:30 - 9:00 in the evening, and from that year and on, the Farbrengens always started at 9:30. During the Farbrengen, the Rebbe was usually in a very high spirit, something that was always very evident through the content and special style of the Sichos. The Rebbe always encouraged the singing of the crowd very strongly and often stood up to dance in his place.

The Rebbe usually said a Maamor as well. In 5713 and 5717, the Rebbe said two Maamorim

Between the years 5730 - 5745, the Rebbe usually spoke very sharply about

the terrible decree of "Mihu Yehudi" in Israel.

The last Purim Farbrengen, as of now, was in 5747.

There were many Niggunim which were sung very often at the Purim Farbrengens. Some of them were sung because of the Chabad custom, and some just because they are very happy-Purimdike Niggunim. The Niggunim that are Chabad custom include, the Alter Rebbe's Nigun (Arba Bavos) and Hup Cozzak. At times, the Rebbe related the story of the Chossid R' Yaakov Zuravitcher on Purim 5687 when after the Farbrengen (which consequently led to the Frierdiker Rebbe's arrest), he sat down on the floor and sang the Nigun of "Kol Ba'yaar". The Rebbe would then request that the Chassidim sing this Nigun.

The Niggunim that were sung very often by the Chassidim were, Vayehi Bimei Achashveirosh (usually without the words), Napoleon's March, V'somachta B'chagecha, the Rebbe's father's Hakofos Nigun, Ivadyemi (usually without any words, sometimes the words "We want Moshiach now" were added), Nodah Biyehudah (without words), and many more.

It is interesting to note, that in 5718 the Chassidim sang the very slow Yechidus Nigun of R' Shlomo Chashniker in between the Sichos. The Rebbe commented, "Ta'anis Esther was on Erev Purim, and that was a Nigun connected with Ta'anis Esther. Now it's time to sing a Purim Nigun". The Chassidim then sang the tune of Nodah Biyehudah with great enthusiasm.

Generally, the Rebbe asked one of the people in the crowd to fulfill the obligation of Ad D'lo Yoda for everyone, and specified that this should not be done through one of the Bochorim. The Rebbe once wrote to someone that obviously he did not mean to literally be "Motzi" every-one halachically, for it is a personal obligation upon each individual.

During the Sichos, the Rebbe would often mention the custom of saying "Purim Torah". The Rebbe explained that the meaning of this term is not to be associated with a joke at all. There is no such thing as joking with Torah; joking and Torah are two opposites. Through Torah one connects with Hashem, and through joking one causes quite the contrary! Rather "Purim Torah" means a part of Torah that is studied on more of a "face

These were sent from the Rebbe's room with one of the Mazkirim, usually ten to twenty minutes after Shacharis. The Mishloach Manos generally contained a bottle of Mashke and Hamantashen, and in the later years, some fruit were added as well.

Rabbi Klein then brought in the Mishloach Manos that others had sent to the Rebbe. In addition, many people brought Mishloach Manos to the Rebbe's home on President Street, where the Rebbetzin or the "Meshamshim Bakodesh" would receive them.

The Rebbe would not eat from the Mishloach Manos sent to him. Much of them were given to the Bochorim in 770, the yungerleit in Kollel, or the students at Beis Rivkah, either on Purim itself, or a few days later. In one instance, however, the Rebbe did eat Mishloach Manos which came from a Bochor. During one of the later years, M.D. thought to himself of a way to prepare appropriate Mishloach Manos for the Rebbe. He knew that the Rebbe usually did not eat the Mishloach Manos that was sent to him, so he came up with an idea. He inquired as to exactly which sort of milk and cake the Rebbe ate every morning, and on the morning of Purim, he had them delivered to the Rebbe. In fact, this Bochor merited that the Rebbe ate the Mishloach Manos that he sent!

The Rebbe also sent Mishloach Manos to a number of Chassidish Rebbes in and around New York with R' Berel Junik and R' Alenik. The bag contained a bottle of Benedictine and some fruit.

One year, the Rebbe sent Mishloach Manos to the Amshinover Rebbe with R' Moshe Groner, which contained, as always, a bottle of Benedictine. One of the people present at the time brought up a doubt as to whether this Mashke was one hundred percent kosher or not. The Amshinover Rebbe immediately filled up a glass with Mashke from the bottle and drank it for all to see!

When the messengers would come back from the Chassidisher Rebbes, the Rebbe always asked for details of the Rebbes' conduct that they observed there (for instance: how did Rebbes wash their hands, what type of hat did they wear, and so on). The Rebbe always thanked them greatly for their service and would often bless them for what they did.

In addition, the Rebbe often sent Mishloach Manos to distinguished guests who were visiting New York, such as the mayor of Yerushalayim, the mayor of Dublin, and others. In 5726, President Zalman Shazar was in New York from Israel, and the Rebbe sent him Mishloach Manos with Rabbi Klein.

In 5737, Purim fell out on a Friday. During the day, the Rebbe gave Rabbi Groner a bottle of wine and instructed him to go downstairs to the big Shul and give wine to anyone who wanted.

In many instances the Rebbe's secretary, Rabbi Rohdshtein came in to get money for Matonos Loevyonim as well. R' Moshe Groner also came in later in the day to receive money for needy families in the Lower East Side of Manhattan. Rabbi Zev Katz always came in as well, and gave the Rebbe a manuscript from one of the previous Rabbeim and the Rebbe would give him a check for Matonos Loevyonim.

Each year the Rebbe asked him how much was given in the previous year and added to it. The last year that the Rebbe gave money for Matonos Loevyonim (5751) R' Moshe Groner realized that there were several changes that year from

In the Sichos during the days leading up to Purim, the Rebbe often encouraged parents that they educate their children to send Mishloach Manos to their friends as well.

MATONOS LA'EVYONIM

Every year on Purim, approximately ten to twenty minutes after Shacharis, Rabbi Mentlik and Rabbi Moshe P. Katz came into the Rebbe's room to receive a check from the Rebbe towards "Kupas Habochurim" (a fund that supports needy bochorim of the Yeshiva) as well as dollar bills and coins for needy families. The Rebbe always asked them that they be sure to have it distributed on the day of Purim itself.

the way things were done in the past. Among them was that the amounts given were greater than in previous years.

At times the Rebbe would give money to the poor people in 770 on his way out from the Shul for Shacharis. One time, the Rebbe walked out of his room and gave money to some of the beggars who were standing nearby.

MIVTZA PURIM

The Rebbe began to "Shturem" about helping other Jews fulfill the Mitzvos of Purim as early as the year 5714. As the years went on, the Rebbe added more details and more explanations. In the 5730s, the Rebbe placed a special emphasis on bringing the joy of Purim to Jews in army bases, hospitals, old age homes, and prisons.

PURIM EVE

The Rebbe always wore a silk kapota on Purim, as he did on Shabbos and Yom Tov. After Maariv, the Rebbe stood up to hear the Megillah and remained standing throughout the entire reading. One could notice that the Rebbe always said the Brachos quietly along with the Baal Koreh. During the reading, the Rebbe banged lightly and briefly with his foot on the ground every time that Haman's name was mentioned, and when it was mentioned together with a title, (e.g. "Haman hara, Haman Ha'agagi" etc.) he would bang for a longer amount of time. The Rebbe also pounded at the floor when the names of Haman's ten sons were mentioned as well.

The Rebbe showed much satisfaction and often smiled broadly towards the children who would drown out Haman's name with much noise, and often reprimanded the adults who attempted to stop them.

In the year 5698 the Frierdiker Rebbe spent Purim in Paris where the Rebbe read the Megillah for him. The Rebbe later related in a letter that the Frierdiker Rebbe showed a sign of approval when the Rebbe repeated the words "bifneihem" and v'laharog", as is customary.

THE DAYS PRIOR TO PURIM

During the Farbrengens which took place on the Shabbos before Purim, Shabbos Zachor, the Rebbe always encouraged everyone to plan and prepare for their own Purim, as well as helping other Jews fulfill the mitzvos of Purim; the Rebbe praised all those who take part in the "Mivtza Purim" very strongly.

In the days before Purim, the Rebbe often held a Tzivos Hashem rally for the children. During these gatherings, the Rebbe especially asked that the children sing the song of "Utzu Aitza", which is very much connected with Purim, as related in the Medrash.

The Rebbe also always sent out a telegram to all of the Chassidim all over the world, blessing them with a happy Purim and requesting that they Farbreng over the Yom Tov and spread the light and joy

of Purim. At times, the Rebbe also sent a "Michtav Kloli" to all of the Jewish people.

On Shabbos Parshas Zachor, 5718, the Rebbe appeared in the Zal upstairs at 8:00 in the morning and invited all the bochorim and Chassidim who had come on time to Chassidus into his room to hear the Maamor "Zachor". Everyone immediately piled in and the door was then locked for the duration of the Maamor.

On Ta'anis Esther the Rebbe always said a Sicha following Mincha (as was customary on all fast days beginning from 5738). During the Sicha, the Rebbe always encouraged everyone to hasten up and utilize the remaining hours until Purim to finish all the necessary preparations, such as learning the laws pertaining to Purim and preparing all the requirements for "Mivtza Purim", and so on. In the later years, the Rebbe concluded the Sicha by distributing dollars for Tzedoka.

PURIM DAY

Throughout all the years, the Rebbe always davened Shacharis with the minyan on Purim morning, even during those years that the Rebbe normally davened privately on most other days of the year.

MISHLOACH MANOS

The Rebbe was always sure to send Mishloach Manos to a Kohen, Levi, and Yisroel. The Kohen to whom the Rebbe sent was his secretary, Rabbi Eliyahu Quint, the Levi was R' Shmuel Levitin, and the Yisroel was Rabbi Hodakov. After Rabbi Quint passed away, the Rebbe sent in his stead to the Sofer, Rabbi Matlin, and after he passed away, the Rebbe sent to Rabbi Mordechai Rivkin. After R' Shmuel Levitin passed away, the Rebbe began to send to R' Shmuel Dovid Raichik.

PURIM

with
the *Rebbe*

Produced By **לעבן מיטן רבי'ן**
For more info. email: leben770@gmail.com

**”ליהודים היתה אורה ושמחה
וששון ויקר”**